

Ainevaldkond „Eesti keel ja kirjandus“

1. ÜLDALUSED

1.1. Eesti keele- ja kirjanduspädevus

Eesti keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks on kujundada õpilastes eakohane keele- ja kirjanduspädevus ning tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku ja iseenda identiteedi alust.

Ridala Põhikooli lõpetaja:

1. väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;
2. teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena;
3. omandab põhiteadmised keelest ja saavutab õigekirjaoskuse;
4. väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades välja kujunenud keelekasutustavasid;
5. kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel;
6. kasutab asjakohaselt erinevaid suhtluskanaleid ning suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
7. väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahva pärimuskultuuri ja traditsioone kui ka kultuurilist mitmekesisust;
8. mõistab kirjandusteose kunstilisi väärtusi;
9. loeb eakohast väärtkirjandust, rikastades nii oma mõtte- ja tundemaailma;
10. suudab väljendada isiklikku arvamust ning arvestab teiste inimeste arvamusega;
11. oskab õppida, hangib teavet eri allikatest, kasutab sõna- ja käsiraamatuid.

1.2. Ainevaldkonna õppeained

Ainevaldkonna kohustuslikud õppeained on eesti keel ja kirjandus. Eesti keelt õpitakse 1.-9. klassini, kirjandust 5.-9. klassini.

Eesti keele ja kirjanduse nädalatundide jaotumine kooliastmeti.

I kooliaste

Eesti keel- 20 nädalatundi

II kooliaste

Eesti keel - 12 nädalatundi

Kirjandus - 4 nädalatundi

III kooliaste

Eesti keel - 6 nädalatundi

Kirjandus - 6 nädalatundi

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus

Keel on rahvuskultuuri kandja. Keele valdamine kõnes ja kirjas on inimese mõtlemisvõime kujunemise, vaimse arengu ning sotsialiseerumise alus ja eeldus. Eesti keele hea valdamine on eduka õppimise eeldus kõigis õppeainetes.

Eesti keele ja kirjanduse ainevaldkonna õppeained toetavad eeskätt õpilase eesti keele- ja

kirjanduspädevuse ning kommunikatiivsete oskuste arengut.

1.– 4. klassis arendatakse eesti keele õppes kõiki keelelisi osaoskusi (kõnelemine, kuulamine, lugemine, kirjutamine) ja õigekeelsust. Osaoskusi ja õigekeelsust arendatakse nii teabe- ja tarbetekstide kui ka ilukirjandustekstide lugemise, jutustamise ja kirjutamise kaudu.

Alates 5. klassist on eesti keel ja kirjandus eri õppeained, mida seob tekstikeskne käsitlusviis ning keeleliste osaoskuste arendamine.

Kirjandustundides kujundatakse õpilaste kirjandushuvi ja lugejavõimeid ning arendatakse suulist ja kirjalikku väljendusoskust.

Ainevaldkonnasisese lõimingu põhialus on avar tekstikäsitlus, mis hõlmab nii suulisi kui ka kirjalikke tarbe- ja ilukirjandustekste, samuti pildilisi, graafilisi ning teist liiki tekste. Ainevaldkonna õppeainete koostoimes omandatakse teiste õppeainete õppimiseks vajalikke kuulamis-, kõnelemis-, lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid, kujuneb oskus oma mõtteid väljendada.

Keelekasutust ning oskust tekste mõista ja luua arendatakse teksti- ja õigekeelsusõpetuse kaudu. Eesti keelt ja kirjandust õppides omandab õpilane oskuse kuulda ja loetud analüüsima ning kogutud teavet üldistama. Kirjanduslike tekstide lugemine ja käsitlemine tundides avardab õpilaste kultuuri- ja elukogemust, rikastab sõnavara ja soodustab isiksuse arengut.

Keeleliste osaoskuste lõimimise tulemusel arenevad õpilaste mõtlemisvõime, suhtlusoskus ja enesetunnetus.

1.4. Üldpädevuste kujundamine eesti keele ja kirjanduse ainevaldkonna õppeainetes

Eesti keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete kaudu kujundatakse õpilastes kõiki üldpädevusi. Seda tehakse erinevate tekstide lugemise, nende üle arutlemise ja kirjutamise kaudu ning kasutades mitmesuguseid koostöövorme (ühisarutelud, projektid jne). Saavutatud üldpädevused kajastuvad tekstiloomes, esitlustes, arutlustes. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi –teadmiste, oskuste, väärtushinnangute ning käitumise kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob sobiva õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kirjandusõpetuses kujundatakse kõlbelisi ja esteetilis-emotsionaalseid väärtusi ning kultuuriväärtuste mõistmist ilukirjandus- ja aimetekstide kaudu. Keeleõpetuses väärtustatakse funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Keele- ja kirjandustundides kasutatava paaris- ja rühmatöö käigus kujundatakse koostööoskust, julgustatakse oma arvamust välja ütleva, kaaslaste ideid tunnustama ja teistega arvestama, ühiseid seisukohti otsima. Eri laadi ülesannete kaudu kujundatakse oskust suhelda eetiliselt ja olusid arvestades nii suuliselt kui ka kirjalikult, nii vahetult kui ka veebikeskkonnas.

Enesemääratluspädevus. Tekstide üle arutledes kujundatakse õpilastes positiivset minapilti. Loovülesannete kaudu tuuakse esile õpilaste eripärad ja anded.

Õpipädevus. Eesti keele- ja kirjandustundides arendatakse kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, erinevatest allikatest teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, eri liiki tekstide koostamist, oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist.

Suhtluspädevus. Eesti keele- ja kirjandustundides kujundatakse suulise ja kirjaliku suhtluse oskust, suhtluspartneri ja tema suulise ja kirjaliku kõne mõistmist, suhtluspartneriga arvestamist ning sobiva käitumisviisi valikut, oma seisukohtade esitamist ja põhjendamist oskust. Õppetegevuse ja õppetekstide kaudu pannakse alus õpilaste diskuteerimis- ja väitlemis- ning tänapäevasele kirjaliku suhtlemise oskusele.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus. Teabetekstide abil arendatakse oskust lugeda teabegraafikat või muul viisil visuaalselt esitatud infot, leida arvandmeid, lugeda ja mõista tabelite, skeemide, graafikute ning diagrammidena esitatud infot, seda analüüsida,

sõnalise teabega seostada ja tõlgendada.

Ettevõtlikkuspädevus. Ettevõtlikkuse ning vastutustunde kujunemist toetatakse nii meedia- ja kirjandustekstidest kui ka igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide arutamise, nende suhtes seisukoha võtmise ja neile lahenduste otsimisega nii eesti keele- ja kirjandustundides kui ka loovtöodes. Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilaste osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust.

1.5. Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Eesti keele ja kirjanduse valdkonna õppeained toetavad pädevuste saavutamist teistes valdkondades. Eesti keele- ja kirjandustundides arendavad õpilased kõikides õppeainetes vajalikku suulist ja kirjalikku väljendus- ning suhtlusoskust, õpivad lugema ja mõistma eri liiki tekste, sh teabe- ja tarbetekste, arendavad kirjandustekste lugedes sõnavara ning avardavad maailmapilti; õpivad kirjutama eri tüüpi tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja õpitud termineid ning sobivat stiili; õpivad koostama ja vormistama uurimistöid, kasutama allikaid ja viitama neile; harjuvad kasutama eri liiki sõna- ja käsiraamatuid.

Arutlusoskust ning info hankimise, tõlgendamise ja kasutamise oskusi arendatakse nii eesti keele ja kirjanduse valdkonna kui ka teiste ainete õppes, töötades sisult erinevate tekstidega, samuti diskussioonide ja väitluste kaudu. Lõimingut toetab elementaarsete õigekirjanõuete järgimine teiste ainevaldkondade tundides.

Võõrkeeled. Eesti keele õpetuse kaudu arendatakse õpilaste kirjalikku ja suulist eneseväljendus- ning arutlusoskust, oskust luua tekste ning neist aru saada. Võõrkeelte õppimisel on abiks eesti keele tundides omandatud keelemõisted. Omandatud võõrsõnad toetavad võõrkeelte õppimist.

Matemaatika. Õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist soodustab eesti keele ja kirjanduse tundides arendatav lugemisoskus. Arvsõnade õigekirja õppimine toetab korrektse matemaatilise kirjaoskuse omandamist.

Loodusained. Loodusteaduslike õppe- ja teabetekstide mõistmine eeldab head lugemisoskust ja tööd tekstiga. Kohanimede ning loodusnähtuste ja -objektide nimetuste õigekirja kinnistatakse eesti keele- ja kirjandustundides. Loodusteemalised tekstid õppe- ning ilukirjanduses aitavad loodust tundma õppida ja väärtustada. Loodusainetes omandatud sõnavara ning teadmised soodustavad omakorda kirjandusteoste looduskirjelduste mõistmist.

Sotsiaalained. Ilukirjandusteoste lugemine ja analüüs toetavad ajaloosündmuste mõistmist ning ühiskonnaelus ja inimsuhetes orienteerumist. Kirjandustekste valides ja käsitledes peetakse silmas ühiskonnas olulisi valdkondi: väärtused ja kõlblus; suhted kodus ja koolis; omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus; kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Sotsiaalainete õppimise käigus omandatud teadmised ajaloost, ühiskonna arengust ja toimimisest toetavad kirjandusteoste käsitlemisel ühiskondlike probleemide ja inimsuhete mõistmist. Eesti keele tundides õpitakse riikide, ühenduste, organisatsioonide, ajalooliste isikute, ajaloosündmuste nimede õigekirja norme, mida ajaloo- ja ühiskonnatundides kinnistatakse konkreetsete näidete varal.

Kunstiained. Kunstiainete õpet toetab lähenemine kirjandusele kui kunstiainele. Kirjandusteose analüüs seostatuna illustatsioonide vaatlusega soodustab kunsti väljendusvahendite eripära mõistmist. Kirjandusteose käsitlemise illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust. Kirjanduse ja muusikaõpetuse ühisosa on (rahva)laul, selle tekst ja esitus.

Kehaline kasvatus. Meedia- ja kirjandustekstide valiku kaudu saadakse elukogemusi. Plakateid ja esitlusi koostades kujundatakse tervist väärtustavat eluhoiakut. Väitlustes propageeritakse tervislikku eluviisi ning dramatiseeringutes ja rollimängudes saab läbi mängida mitmesuguseid elulisi olukordi.

Tehnoloogia. Õppe- ja teabetekstide kaudu kujundatakse oskust hinnata tehnoloogia rakendamisega kaasnevaid võimalusi ja ohte, kasutada eetiliselt nüüdisaegseid tehnoloogiasid oma õpi-, töö- ja suhtluskeskkonna kujundamisel.

1.6. Läbivad teemad

Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainetes eesmärkide seadmisel, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel.

Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine. Rollimängude, tekstide käsitlemise, arutelude ja loovtööde kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi. Arendatakse suutlikkust kujundada oma arvamust, väljendada end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, lahendada probleeme. Õppetegevus võimaldab õpilasel kujundada eneseanalüüsiks vajalikku sõnavara, et analüüsida oma huvisid, võimeid, nii ainealaseid kui ka teisi oskusi ja teadmisi. Kujundatakse oskust koostada õpingute jätkamiseks ja tööle kandideerimiseks vajalikke dokumente. Meediatekstide analüüsi kaudu juhatakse õpilasi märkama ja analüüsima ühiskonnas toimuvaid protsesse.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus. Teemakohaste tekstide varal, probleemülesannete lahendamise ning suuliste ja kirjalike arutluste kaudu toetatakse õpilaste kujunemist sotsiaalselt aktiivseteks, keskkonnateadlikeks, vastutustundlikeks ning tervist ja turvalisust väärtustavateks inimesteks.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Eri liiki tekstide käsitlemise kaudu suunatakse õpilasi märkama ühiskonna probleeme ja neile lahendusi otsima. Projektides osalemine aitab kasvatada aktiivset ellusuhtumist.

Kultuuriline identiteet. Eesti keele ja kirjanduse toel kujuneb õpilastes arusaam oma juurtest, keelemurretest. Teiste rahvaste tekstide abil õpitakse lugu pidama endast ja oma rahvast, teiste rahvaste tekstide abil kujundatakse arusaam kultuuride erinevustest.

Teabekeskond. Erinevatest allikatest (sh internetist) teabe hankimine, selle kriitiline hindamine ja kasutamine on nii eesti keele- ja õppeteemakohaste teadmiste laiendamise kui ka tekstiloome eelduseks.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Õpiülesannete lahendamiseks kasutatakse teadlikult infoühiskonna võimalusi, õpilasi suunatakse alternatiivseid lahendusi otsima, oma ideid ellu rakendama.

Väärtused ja kõlblus. Ilukirjandust ning kultuuriteemalisi teabetekste lugedes ja analüüsides, nende üle arutledes ning nende põhjal kirjutades pööratakse tähelepanu õpilaste kujunemisele kõlblisteks isiksusteks, kes teavad ja tunnustavad üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi. Tekstide analüüsi abil kujundatakse julgust astuda välja taunimisväärtuste tegude ja hoiakute vastu.

1.7. Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine eesti keele ja kirjanduse ainevaldkonnas

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

1. lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaines seatud eesmärkidest, taotletavatest õpitulemustest ja õppesisust ning toetatakse lõimingu teiste õppeainete ja põhiteemadega;
2. taotletakse, et õpilaste õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas ja jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt;
3. võimaldatakse õpilastel õppida üksi ja koos teistega (paaris- ja rühmatööd), et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
4. arvestatakse õpilaste individuaalseid iseärasusi ning kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad sobiva pingutusega õppida;

5. kasutatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogia õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
6. kasutatakse mitmekesist õppemetoodikat, sealhulgas aktiivõpet (rollimäng, loovtöö, arutelu, väitlus, õpimapi ja uurimistöö koostamine, omaloomingu esitamine jne);
7. laiendatakse traditsioonilist õpikeskkonda (arvutiklass, muuseum, näitus, raamatukogu, loodus jne);
8. rakendatakse õppetegevust toetavaid ja mitmekesistavaid õppevorme (ekskursioonid kirjanikega seotud paikadesse, kohtumised kirjanike ja tõlkijatega, loomekonkursid, konkurssideks valmistumine, projektõpe jne);
9. arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid.

1.8. Hindamise alused

Ainekavas on kirjeldatud õpitulemused õppeaines kooliastmete kaupa kahel tasandil: üldised õpitulemused õpetamise eesmärkidena ja õpitulemused osaoskuste raames. Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi suuliste vastuste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele; õpilaste individuaalseid iseärasusi.

Hindamisel lähtutakse Ridala Põhikooli hindamisjuhendist.

Hoiakutele (nt huvitatus, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine, kokkulepitud reeglite järgimine) antakse hinnanguid.

Eesti keele õppimise tulemusi kokku võtva hindamise vormiks võib olla kompleksne töö.

I kooliastmes hinnatakse õpilase:

1. suulist keelekasutust, s.o kõnelemist ja kuulamist,
2. lugemist, s.o lugemistehnikat, teksti mõistmist ja vabalugemist,
3. kirjutamist, s.o kirjatehnikat, õigekirja ja kirjalikku tekstiloomet.

II ja III kooliastmes hinnatakse õpilase:

1. suulist ja kirjalikku suhtlust,
2. tekstide vastuvõttu,
3. tekstiloomet,
4. tekstide õigekeelsust.

Kirjanduse õppimise tulemusi hinnatakse eesti keele õppes eraldi alates 5. klassist.

II kooliastmes hinnatakse:

1. teoste lugemist ning tutvustamist,
2. jutustamist,
3. tekstide tõlgendamist ja analüüsi, kirjandusliku kujundi mõistmist,
4. teksti esitust ja omaloomingut.

III kooliastmes hinnatakse õpilase:

1. iseseisvat lugemist ja eri viisidel jutustamist,
2. teksti tõlgendamist, analüüsi ja mõistmist,
3. teksti esitust ja omaloomingulisi töid.

Kirjalikes kirjandusülesannetes parandab õpetaja ka keelevead, kuid hinnates arvestab valdavalt töö sisu. Omaloominguliste tööde puhul võib lisahindega tunnustada esteetilist aspekti.

1.9. Füüsiline õppekeskkond

Kool korraldab eesti keele ja kirjanduse valdkonna ainete õpet:

1. klassis, kus saab mööblit ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud) ning rühmatööks;
2. koolis asuvas valla raamatukogus ning väljaspool kooli vastavalt kooli õppekavas sätestatule.

Kool võimaldab:

1. klassiruumis kasutada õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni;
2. kasutada info- ja kommunikatsioonitehnoloogia õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid, sealhulgas veebisõnaraamatuid.

2. EESTI KEEL

2.1. Eesti keele õppe- ja kasvatuseesmärgid

Eesti keele õpetusega taotletakse, et õpilane:

1. omandab põhiteadmised eesti keelest ja eesti keele õigekirjaoskuse, tuleb eesti kirjakeelega toime isiklikus ja avalikus elus ning edasiõppimisel;
2. mõistab keele tähtsust eneseväljendus- ja suhtlusvahendina, arendab keeleoskust, arvestades kultuuris välja kujunenud keelekasutustavasid;
3. õpib asjakohaselt kasutama erinevaid suhtluskanaleid, arendab oskust leida, kriitiliselt hinnata ning sihipäraselt kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
4. loeb ja kuulab mõtestatult eri tüüpi tekste ning koostab neid suuliselt ja kirjalikult;
5. õpib tundma eri tekstiliike ning märkama nende kasutusvõimalusi ja seoseid isikliku ja tööeluga;
6. arendab kriitilist mõtlemist, oskust arvamus põhjendada ning järeldusi teha;
7. kasutab oma kirjakeeleoskuse täiendamiseks sõna- ja käsiraamatuid ning internetiallikaid;
8. tajub keeleoskust õpioskuste alusena;
9. väärtustab eesti keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit, suhtub lugupidamisega teiste rahvaste keelde ja kultuuri; suhtub tolerantselt eesti keele võõrkeelena kasutamisse ja toetab teise emakeelega kaaslaste eesti keele omandamist.

2.2. Eesti keele õppeaine kirjeldus

Eesti keele oskus on nii õppekavas sätestatu omandamise alus kui ka õppekava eesmärk. Põhikoolis omandavad õpilased teadmisi ja oskusi, mis võimaldavad neil toime tulla eakohaste suuliste ja kirjalike tekstidega.

Põhikoolis pannakse alus õpilaste sotsiaalsele kirjaoskusele, st oskusele kasutada keelt teadlikult ning kriitiliselt isiklikus, avalikus, õppe- ja tööelus. Õpilastes kujundatakse teadmisi ja oskusi, mis hõlmavad keelt, selle variante ja eriliigilisi tekste ning lubavad toime tulla suulise ja kirjaliku suhtlusega, tekstide vastuvõtu ning loomisega.

1.–4. klassis on eesti keel kirjandusega lõimitud õppeaine, milles taotletakse nii keele- kui ka kirjandusõpetuse eesmärgi. Alates 5. klassist on eesti keel ja kirjandus eraldi, kuid tugevasti lõimitud õppeained, arendades eri liiki tekstide kaudu sihipärase lugemise, suulise keelekasutuse ja kirjutamise oskust.

Põhikoolis omandatakse teadlikult kirjalik keel ja tänapäeva eesti kirjakeel. Eesti keele õpi-eesmärgi taotletakse mitme õppevaldkonna kaudu.

I kooliastmes kujundatakse õpilaste teadmisi ja oskusi kolmes õppevaldkonnas: suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine), lugemine ja kirjutamine.

II ja III kooliastmes kujundatakse õpilaste teadmisi ja oskusi neljas õppevaldkonnas: suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstiloomine ning õigekeelsus ja keelehoole.

Õpilastes arendatakse oskust tänapäeva eesti kirjakeelt teadlikult kasutada, kujundatakse arusaamist keele arengust ja muutumisest, omandatakse teadmisi eesti kirjakeele ja murrete stiilirikkuse ning kirjavara mitmekülsuse kohta.

2.3. Eesti keele õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

1. mõistab suulisi ja kirjalikke küsimusi ning vastab nendele, kasutades kõnes ja kirjas sobivaid lühivastuseid ning terviklauseid;
2. kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga;
3. oskab sihipäraselt vaadelda ja nähtut kirjeldada ning märkab erinevusi ja sarnasusi;
4. kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit ja olukorda;
5. jutustab endast ja lähiümbruses toimunust;
6. kuulab mõtestatult eakohast teksti;
7. loeb õpitud teksti selgelt, ladusalt ja õigesti ning saab sellest aru, mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
8. loeb eakohast ilu- ja aimekirjandust;
9. kirjutab õpitud keelendite piires õigesti;
10. jutustab ja kirjutab küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnade või kava abil;
11. töötab tekstiga õpetaja juhiste alusel.

2.3.1. Eesti keele õpitulemused ja õppesisu I kooliastmes

1. klass Eesti keel

7 ainetundi nädalas, 245 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemus	Lõiming
Suuline keelekasutus 1. Helide ja häälte ning häälikute eristamine.	- teab, et häälikutel on sõnas kindel järjekord	Matemaatika, loodusõpetus, kunst, tööõpetus, kehaline kasvatus, muusika.
2. Täishäälikute eristamine.	- oskab määrata täishäälikute arvu sõnas, nende asukohta ja järjekorda	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
3. Täishäälikupikkuste eristamine.	- eristab kolme täishääliku pikkust (lühike, pikk ja ülipikk)	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
4. Täis- ja kaashäälikud.	- tunneb täis- ja kaashäälikuid	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
5. Hääldus- ja intonatsiooni-harjutused.	- oskab jälgida lugemistempot, valida hääletugevust	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.

6. Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ning nähtu kommenteerimine.	- suudab keskenduda ja küsimustele vastata	Matemaatika, loodusõpetus, kunst, tööõpetus, kehaline kasvatus, muusika.
7. Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.	- suudab etteloetud ainetekstist välja tuua vajaliku lihtsa info (koos õpetajaga)	
8. Kaaslaste ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa.	- suudab tähele panna lugemise õigsust	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
9. Kuuldud jutu ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine. Hinnangud tegelastele ning nende ütlustele.	- oskab piltide järgi jutustada kuuldud lühijuttu ja jutustada oma elust - suudab jälgida dialoogi esitamist ja küsimusi esitada	Matemaatika, muusika, loodusõpetus.
10. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel.	- oskab suhtlusolukordades küsida, paluda, selgitada, keelduda, vabandust paluda, tänada	Matemaatika, muusika, loodusõpetus, kunst, tööõpetus, kehaline kasvatus.
11. Sõnavara arendamine: sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine.	- oskab selgitada eakohaste sõnade tähendusi ja leiab lähedase ning vastandtäheendusega sõna	Matemaatika, loodusõpetus.
12. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.	- oskab vestelda etteantud teemal nii paaris kui ka rühmas	Matemaatika, loodusõpetus, kunst, tööõpetus, kehaline kasvatus, muusika.
13. Mõtete väljendamine terviklausetena.	- oskab oma mõtteid terviklausetega väljendada	Matemaatika, loodusõpetus, kunst, tööõpetus, kehaline kasvatus, muusika.
14. Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal. Aheljutustamine.	- oskab jutustada etteantud teema jne põhjal - suudab osa võtta aheljutustamisest	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
15. Sündmuse, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.	- suudab kirjeldada isikut, sündmust, looma, eset jm tugisõnade, skeemi ning tabeli abil	Matemaatika, loodusõpetus.
16. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus.	- osaleb lühikeses dramatiseeringus ja rollimängus	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
17. Luuletuse ja dialoogi ilmekas peast esitamine.	- oskab esitada peast lühikest luuletust	Muusika.

Lugemine		
1. Teksti üldine vaatlus.	- jälgib teksti paigutust, illustratsioone, pikkust	Matemaatika, loodusõpetus.
2. Trükitähtede tundmaõppimine.	- tunneb kõiki trükitähti	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
3. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine	- oskab lugeda sõnu ja lühemaid lauseid	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
4. Silpidest sõnade moodustamine.	- oskab ette antud silpidest sõnu moodustada	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
5. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi	- oskab sobiva tempoga lugeda, parandada õpetaja juhendite järgi oma lugemisviigu	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
6. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine	- suudab tahvlilt ja vihikust lugeda käekirjalist teksti	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
7. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine.	- oskab lugeda ja mõistab õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse ja tööjuhendi teksti	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
8. Skeemide ja tabelite lugemine õppekirjanduses.	- suudab leida infot lihtsamatest skeemidest ja tabelitest	Matemaatika, loodusõpetus, kunst, tööõpetus, kehaline kasvatus, muusika.
9. Sõna, lause ja teksti sisu mõistmine. Tekstis käsu ja keelu, küsimuse äratundmine.	- mõistab lihtsama teksti sisu ja tunneb tekstis ära küsimuse, keelu ja käsu	Matemaatika, loodusõpetus.
10. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.	- oskab ennustada teksti sisu	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
11. Riimuvate sõnade leidmine.	- leiab riimuvaid sõnu	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
12. Loetud raamatust jutustamine.	- on lugenud läbi vähemalt neli raamatut, oskab jutustada loetud raamatust	Loodusõpetus.

Kirjanduse eri liike ja žanre esindavad tekstid õppekirjandusse ja vabalugemiseks valitakse eesti ja väliskirjanike loomingust, arvestades järgmisi teemavaldkondi:

Väärtused ja kõlblus. Ausus. Erinevus teistest. Minu hobid ja huvid. Minu tervis. Rikkus ja vaesus. Käitumine ja selle tagajärg.

Kodus ja koolis. Perekond. Kodu turvalisus. Üksteisest hoolimine ja teiste aitamine. Sõbrad ja sõpruse hoidmine. Sallivus.

Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus. Kodukoha elu ja pärimused. Kultuuride mitmekesisus muinasjuttude ainetel.

Mängiv inimene. Ringmängud ja mängulust. Sõnamängud. Völumaaailm.

Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng. Loodus minu ümber. Loomalood.

Kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Minu kodumaa. Tavad ja pühad.

Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon. Arvuti/teler kui silmaringi avardaja.

Kirjutamine		
1. Kirja eelharjutused. Joonistähete kirjutamine. Väikeste ja suurte kirjatähete õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida.	- kasutab kirjutades õigeid tähekuju ja –seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga	Matemaatika, loodusõpetus, kunst, muusika.
2. Töö vormistamine, puhtus, kuupäeva kirjutamine	- oskab oma tööd vormistada	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
3. Teksti ära kirjutamine tahvlilt ja õpikust.	- oskab teha ära kirjutamine	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
4. Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine.	- oskab etteütlemise järgi kirjutada lihtsamaid sõnu ja lauseid	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
5. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: õnnitlus.	- oskab kirjutada õnnitlust	Matemaatika, loodusõpetus.
6. Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine.	- laob ja kirjutab ära kirjutamine	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
7. Lausete moodustamine.	- moodustab suuliselt lauseid.	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
8. Häälilik, silp, sõna, lause.	- teab nende mõistete tähendust.	Matemaatika, loodusõpetus, muusika.
9. Täis- ja kaashäälilised.	- tunneb täis- ja kaashäälilised	Matemaatika, loodusõpetus.
10. Tähed ja tähestik.	- teab peast tähestikku	Matemaatika, loodusõpetus.
11. Täishäälilise pikkus.	- oskab määrata ja märkida täishäälilised	Matemaatika, loodusõpetus.
12. Sulghäälilise omasõnade alguses.	- oskab kirjutada sulghäälilise omasõnade alguses	Matemaatika, loodusõpetus.
13. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses ning tuntumates kohanimedes.	- oskab kasutada suurt algustähte	Matemaatika, loodusõpetus.
14. Lause lõpumärgid.	- oskab kasutada punkti lause lõpus.	Matemaatika, loodusõpetus.
15. Vastandtähega sõna.	- oskab leida vastandtähega sõnu.	Matemaatika, loodusõpetus.

2. klass Eesti keel

7 ainetundi nädalas, 245 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemus	Lõiming
Suuline keelekasutus		
1. Häälilise pikkuse eristamine.	- eristab täis- ja suluta kaashäälilise pikkusi	Matemaatika, loodusõpetus, kunst, tööõpetus, kehaline kasvatus, muusika.
2. Täis- ja suluta kaashäälilise eristamine. Nende pikkus.	- oskab määrata täis- ja suluta kaashäälilise arvu sõnas, nende asukohta ja järjekorda	

3. Täis- ja kaashäälikud.	- tunneb täis- ja kaashäälikuid ja teab nende pikkusi	
4. Hääldus- ja intonatsiooni-harjutused.	- oskab jälgida lugemistempot ja intonatsiooni ning valida hääletugevust	Muusika.
5. Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ning nähtu kommenteerimine.	- suudab keskenduda ja küsimustele vastata - suudab kuuldu ja nähtu kommenteerida	Matemaatika, loodusõpetus, kunst, tööõpetus, kultuurilugu, inimeseõpetus.
6. Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.	- suudab etteloetud eakohasest ainetekstist välja tuua vajaliku lihtsa info	Matemaatika, loodusõpetus, kunst, tööõpetus, kultuurilugu, inimeseõpetus.
7. Kaaslaste ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa.	- suudab tähele panna lugemise ja pauside õigsust	
8. Kuuldud jutu ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine. Hinnangud tegelastele ning nende ütlustele.	- oskab piltide või kava järgi jutustada kuuldu lühijuttu ja jutustada oma elust - suudab jälgida dialoogi esitamist, küsimusi esitada ja neile vastata	Loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu.
9. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel.	- oskab suhtlusolukordades küsida, paluda, selgitada, keelduda, vabandust paluda, tänada	Loodusõpetus, muusika, inimeseõpetus, kultuurilugu, kehaline kasvatus, kunst, matemaatika, tööõpetus.
10. Sõnavara arendamine: sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine.	- oskab selgitada eakohaste sõnade tähendusi ja leiab lähedase ning vastandtäheendusega sõna	Matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, muusika, kultuurilugu.
11. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.	- oskab vestelda etteantud teemal nii paaris kui ka rühmas	Loodusõpetus, muusika, inimeseõpetus, kultuurilugu, kehaline kasvatus, kunst, matemaatika, tööõpetus.
12. Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste esitamine ning neile vastamine.	- oskab oma mõtteid terviklausetega väljendada - suudavad kaaslaste poolt esitatud mõtete kohta küsimusi esitada	Loodusõpetus, muusika, inimeseõpetus, kultuurilugu, kehaline kasvatus, kunst, matemaatika, tööõpetus.

13. Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal. Aheljutustamine.	- oskab jutustada etteantud teema jne põhjal - suudab osa võtta eakohase aheljutustamisest	Loodusõpetus, muusika, inimeseõpetus, kultuurilugu, kehaline kasvatus, kunst, matemaatika, tööõpetus.
14. Sündmuse, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.	- suudab kirjeldada isikut, sündmust, looma, eset jm tugisõnade, skeemi ning tabeli abil	Inimeseõpetus, loodusõpetus, kultuurilugu, tööõpetus, kunst.
15. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus.	- osaleb lühikeses dramatiseeringus ja rollimängus	Inimeseõpetus, loodusõpetus.
16. Luuletuse ja dialoogi ilmekas peast esitamine.	- esitab ilmekalt peast luuletuse või dialoogi	Muusika.
17. Arutlemine: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine.	- suudab loetu ja kuuldu põhjal arutleda ja oma suhtumist väljendada - oskab väljendada nii nõustumist kui ka mittenõustumist	Loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu, muusika, kehaline kasvatus, kunst, tööõpetus.
Lugemine		
1. Teksti üldine vaatlus.	- jälgib teksti paigutust, illustratsioone, pikkust - leiab õppeülesanded	Matemaatika, loodusõpetus, kultuurilugu, inimeseõpetus.
2. Sõnadest lausete moodustamine.	- oskab ette antud sõnadest lauseid moodustada	Loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu, matemaatika.
3. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi.	- oskab sobiva tempoga lugeda, parandada õpetaja juhendite järgi oma lugemisvigu	Matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu.
4. Oma ja kaaslaste lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel.	- oskab hinnata enda ja kaaslaste lugemistehnikat	
5. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine	- suudab tahvlilt ja vihikust lugeda käekirjalist teksti	Loodusõpetus, muusika, inimeseõpetus, kultuurilugu, kehaline kasvatus, kunst, matemaatika, tööõpetus.
6. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine.	- oskab lugeda ja mõistab õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, raamatu sisukorra, saatekava ja tööjuhendi teksti	Loodusõpetus, matemaatika, inimeseõpetus, kultuurilugu.
7. Skeemide ja tabelite lugemine õppekirjanduses.	- suudab leida infot lihtsamatest skeemidest ja tabelitest	Matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, tööõpetus, kunst, muusika.
8. Sõna, lause ja teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, käsu ja keelu, palve äratundmine.	- mõistab lihtsama teksti sisu ja tunneb tekstis ära küsimuse, keelu, palve ja käsu	Matemaatika, loodusõpetus, kultuurilugu, inimeseõpetus.
9. Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine.	- suudab õpetaja abiga teksti kohta kava koostada	

10. Loetava kohta mõistekaardi koostamine.	- koostab loetud teksti kohta mõistekaardi	Loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu.
11. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.	- oskab ennustada teksti sisu	Loodusõpetus, inimeseõpetus, muusika.
12. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine.	- mõtleb loole alguse ja lõpu - suudab tegelasi iseloomustada	Loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu.
13. Töö tekstiga: õpitavate keelendite, samatähenduslike sõnade leidmine.	- leiab tekstist õpitavad keelendid ja samatähenduslikud sõnad	Loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu.
14. Õpiku sõnastiku kasutamine.	- oskavad kasutada õpiku sõnastikku	
15. Proosateksti esitamine.	- oskab edasi anda proosateksti sisu	
16. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel.	- valib vastavalt saatelausele intonatsiooni ja tempo	
17. Loetud raamatust jutustamine. Emotsionaalse hinnangu andmine.	- on lugenud läbi vähemalt neli raamatut, oskab jutustada loetud raamatust ning anda hinnangut loetu kohta	
18. Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, jutustus, luuletus, kiri.	- tunneb ära muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, jutustuse, luuletuse ja kirja	Inimeseõpetus, loodusõpetus, kultuurilugu.
19. Tarbe- ja teabetekst: tööjuhend, teade, sõnastik, sisukord, õpikutekst, ajalehe tekst.	- leiab õpitud teabetekstist vajaliku info	Loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu, matemaatika, muusika, tööõpetus.
20. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).	- tunneb teksti ülesehitust	
21. Ilukirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.	- on tutvunud kõikide nende ilukirjanduse eriliikidega	Muusika.

Kirjanduse eri liike ja žanre esindavad tekstid õppekirjandusse ja vabalugemiseks valitakse arvestades järgmisi teemavaldkondi:

Väärtused ja kõlblus. Ausus. Erinevus teistest. Minu hobid ja huvid. Minu tervis. Rikkus ja vaesus. Käitumine ja selle tagajärg.

Kodus ja koolis. Perekond. Kodu turvalisus. Üksteisest hoolimine ja teiste aitamine. Sõbrad ja sõpruse hoidmine. Sallivus.

Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus. Kodukoha elu ja pärimused. Kultuuride mitmekesisus muinasjuttude ainetel.

Mängiv inimene. Ringmängud ja mängulust. Sõnamängud. Võlumaailm.

Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng. Loodus minu ümber. Loomalood.

Kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Minu kodumaa. Tavad ja pühad.

Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon. Arvuti/teler kui silmaringi avardaja.

<p>Kirjutamine 1. Õiged tähekujud ja seosed, ühtlane kirjarida.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga 	<p>Matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu, muusika, kunst, tööõpetus.</p>
<p>2. Töö vormistamine, puhtus, käekirja loetavus, kuupäeva kirjutamine</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab oma tööd vormistada - kirjutab loetava käekirjaga 	<p>Matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu, muusika, kunst, tööõpetus.</p>
<p>3. Teksti ära kirjutamine tahvilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku järgi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab teha ära kirjutada ja seda õpiku järgi kontrollida 	<p>Matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu, muusika, kunst, tööõpetus.</p>
<p>4. Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab etteütlemise järgi kirjutada õpitud keelendeid sisaldavaid sõnu ja lauseid 	<p>Matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu, muusika.</p>
<p>5. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: õnnitlus, kutse, teade.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - koostab õnnitluse, kutse ja teate 	<p>Inimeseõpetus, kunst.</p>
<p>6. Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab moodustada lauseid, neid laiendada ja siduda tekstiks 	<p>Loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu.</p>
<p>7. Ümberjutustuse kirjutamine. Loovtöö kirjutamine (tugisõnade ja küsimuste abil).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kirjutab eakohase pikkusega ümberjutustusi ja loovtöid tugisõnade ja küsimuste abil - teab jutu ülesehitust ja kasutab seda 	
<p>8. Häälil, silp, sõna, lause, tekst Täis- ja kaashäälil. Tähed ja tähestik, tähestikjärjestus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - eristab häälikut, tähte, silpi, sõna ja lauset - tunneb täis- ja kaashäälil, eristab täishäälikuühendit - teab peast võõrtähtedega tähestikku 	<p>Muusikaõpetus.</p>
<p>9. Tähtede <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri. <i>H</i> täht sõna alguses. Sulghäälil oma ja võõrsõnade alguses; <i>k</i>, <i>p</i>, <i>t</i> <i>s</i>- ja <i>h</i>-tähe kõrval.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab kasutada õpitud grammatikareegleid 	<p>Matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu.</p>
<p>10. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses ning tuntumates kohanimeses. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade nimetustes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskavad kasutada suurt ja väikest algustähte 	<p>Matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu.</p>
<p>11. Silbitamise ja poolitamise alused. Liitsõna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskavad silbitada ja poolitada 	<p>Matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu, muusika.</p>

12. Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus.	- eristavad küsimuste abilnimi-, omadus- ja tegusõnu	Matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu.
13. Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasaütlevaja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus.	- kirjutab õigesti õpitud käändelõpud	Matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu.
14. Pöördelõppude õigekirjutus.	- oskab pöördelõppude õigekirja	Matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu.
15. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (<i>ma, ta, sa, me, te, nad, kes, kas, kus</i>)	- kirjutab õigesti erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad	Matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu.
16. Väit-(jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma loetelus. Koma <i>et, sest, aga, kuid, siis</i> puhul.	- eristab väit-, küsi ja hüüdlauseid ja paneb sobiva lõpumärgi - oskab kasutada koma loetelus	Matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu.
17. Sõnavara. Lähedase ja vastandtäheandusega sõna.	- teavad lähedase ja vastandtäheandusega sõnu.	Matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kultuurilugu, muusika.

3. klass Eesti keel

6 ainetundi nädalas, 210 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemus	Lõiming
Suuline keelekasutus 1. Häälikupikkuse eristamine.	- eristab täis- ja suluta kaashääliku pikkusi	Matemaatika, loodusõpetus, inglise keel, inimeseõpetus, arvutiõpetus, kunst, tööõpetus, kehaline kasvatus, muusika.
2. Täis- ja suluta kaashäälikute eristamine. Nende pikkus.	- oskab määrata täis- ja suluta kaashäälikute arvu sõnas, nende asukohta ja järjekorda - leiab sõnas täis- ja kaashäälikuühendid	Inglise keel, matemaatika, loodusõpetus, muusika, inimeseõpetus.
3. Hääldus- ja intonatsiooni-harjutused.	- oskab jälgida lugemistempot ja intonatsiooni ning valida hääletugevust	Inglise keel, matemaatika, loodusõpetus, muusika, inimeseõpetus.
4. Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ning nähtu kommenteerimine.	- kuulab mõtestatult eakohast teksti - mõistab suulisi ja kirjalikke küsimusi ja vastab nendele - suudab kuuldu ja nähtu kommenteerida	Inglise keel, loodusõpetus, inimeseõpetus, matemaatika, muusika, kunst, tööõpetus, arvutiõpetus.

<p>5. Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - suudab etteloetud eakohasest ainetekstist välja tuua vajaliku lihtsa info - mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, skeemi jne 	<p>Inglise keel, loodusõpetus, inimeseõpetus, matemaatika, muusika, kunst, tööõpetus, arvutiõpetus.</p>
<p>6. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - suudab tähele panna lugemise ja pauside õigsust 	<p>Inglise keel.</p>
<p>7. Kuuldud jutu ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine. Hinnangud tegelastele ning nende ütlustele.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - jutustab loetust ja läbielatud sündmusest, pildiseeria, märksõna, skeemi ning küsimuste toel - mõtleb loole alguse ja lõpu - suudab jälgida dialoogi esitamist, küsimusi esitada ja neile vastata - avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta 	<p>Inglise keel.</p>
<p>8. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt 	<p>Inglise keel, loodusõpetus, inimeseõpetus, arvutiõpetus, matemaatika, kunst, käsitöö, kehaline kasvatus.</p>
<p>9. Sõnavara arendamine: sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine. Enamlevinud võõrsõnad.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab selgitada eakohaste sõnade tähendusi ja leiab lähedase ning vastandtäheendusega sõna - teab enamlevinud võõrsõnade tähendusi 	<p>Inglise keel, loodusõpetus, inimeseõpetus, arvutiõpetus, matemaatika, kunst, käsitöö, kehaline kasvatus.</p>
<p>10. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab vestelda ja arutleda etteantud teemal 	<p>Loodusõpetus, inimeseõpetus, arvutiõpetus, muusika, matemaatika, kunst, käsitöö, kehaline kasvatus.</p>
<p>11. Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste esitamine ning neile vastamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab oma mõtteid terviklausetega väljendada - suudab kaaslase poolt esitatud mõtete kohta küsimusi esitada 	<p>Loodusõpetus, inimeseõpetus, inglise keel.</p>
<p>12. Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal. Aheljutustamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab jutustada etteantud teema põhjal - suudab osa võtta eakohasest aheljutustamisest 	<p>Inglise keel, inimeseõpetus, arvutiõpetus, muusika, matemaatika, kunst, käsitöö, kehaline kasvatus.</p>

13. Sündmuse, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.	- kirjeldab eesmärgipäraselt ese, olukorda, olendit mudeli alusel	Inglise keel, inimeseõpetus, arvutiõpetus, muusika, matemaatika, kunst, käsitöö, kehaline kasvatus.
14. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus.	- osaleb lühikeses dramatiseeringus ja rollimängus	Inglise keel, inimeseõpetus.
15. Luuletuse ja dialoogi ilmekas peast esitamine.	- esitab ilmekalt peast luuletuse või dialoogi	Inglise keel, inimeseõpetus.
16. Arutlemine: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine. Ühiste seisukohtade otsimine, kaaslastega arvestamine.	- suudab loetu ja kuuldu põhjal arutleda ja oma suhtumist väljendada - oskab põhjendada nii nõustumist kui ka mittenõustumist - suhtub sallivalt ka kaaslaste seisukohtadesse	Inimeseõpetus, loodusõpetus.
Lugemine		
1. Teksti üldine vaatlus.	- jälgib teksti paigutust, illustratsioone, pikkust - leiab õppeülesanded	Inglise keel, inimeseõpetus, loodusõpetus, matemaatika.
2. Sõnadest lausete moodustamine.	- oskab ette antud sõnadest lauseid moodustada - oskab lauseid laiendada	Inglise keel.
3. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi.	- oskab sobiva tempoga lugeda, parandada õpetaja juhendite järgi oma lugemisvigu - loeb nii häälega kui ka endamisi ladusalt ja teksti mõistes	Inglise keel, matemaatika, loodusõpetus, muusika, inimeseõpetus.
4. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine	- suudab tahvlilt ja vihikust lugeda käekirjalist teksti	Inglise keel, inimeseõpetus, loodusõpetus, matemaatika.
5. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine.	- hangib otstarbekohast teavet eri allikatest	Inglise keel, inimeseõpetus, loodusõpetus, matemaatika.
6. Skeemide, tabelite, plaanide, kaardi lugemine.	- leiab infot lihtsamatest skeemidest, tabelitest, kaardilt ja plaanilt	Matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus.
7. Sõna, lause ja teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, käsu, keelu, palve äratundmine.	- eristab tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku ning keeldu	Inglise keel, inimeseõpetus.
8. Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine.	- oskab tekstist olulist välja tuua	
9. Loetava kohta mõistekaardi koostamine.	- koostab loetud teksti kohta mõistekaardi - koostab loetu põhjal skeemi, kokkuvõtte, küsimusi	Loodusõpetus, inimeseõpetus, inglise keel.

10. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine.	- mõtleb loole alguse ja lõpu - suudab tegelasi iseloomustada	Loodusõpetus, inimeseõpetus, inglise keel.
11. Töö tekstiga: õpitavate keelendite, samatähenduslike sõnade leidmine.	- leiab tekstist õpitavad keelendid ja sama- või vastandtähenduslikud sõnad	Inglise keel.
12. Õpiku sõnastiku kasutamine.	- oskavad kasutada õpiku sõnastikku ja eakohaseid sõnaraamatuid kui ka interneti võimalusi	Inglise keel.
13. Proosateksti esitamine.	- oskab edasi anda proosateksti sisu	
14. Rollis lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel.	- valib vastavalt saatelausele intonatsiooni ja tempo	Inglise keel, inimeseõpetus.
15. Loetud raamatust jutustamine. Emotsionaalse hinnangu andmine.	- on lugenud läbi vähemalt neli teost, kõneleb loetud raamatust, teeb lühikokkuvõtte - annab hinnangu loetule	
16. Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, jutustus, luuletus, kiri.	- tunneb ära muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, jutustuse, luuletuse ja kirja	Inimeseõpetus.
17. Tarbe- ja teabetekst: tööjuhend, teade, sõnastik, sisukord, õpikutekst, ajalehe tekst.	- leiab õpitud teabetekstist vajaliku info	Inglise keel, inimeseõpetus, loodusõpetus, matemaatika, kunst, tööõpetus, muusika.
18. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).	- tunneb teksti ülesehitust	Inglise keel, loodusõpetus, inimeseõpetus.
19. Ilukirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.	- on tutvunud kõikide nende ilukirjanduse eriliikidega	Muusika, inimeseõpetus.

Kirjanduse eri liike ja žanre esindavad tekstid õppekirjandusse ja vabalugemiseks valitakse eesti ja väliskirjanike loomingust, arvestades järgmisi teemavaldkondi:

Väärtused ja kõlblus. Ausus. Erinevus teistest. Minu hobid ja huvid. Minu tervis. Rikkus ja vaesus. Käitumine ja selle tagajärg.

Kodus ja koolis. Perekond. Kodu turvalisus. Üksteisest hoolimine ja teiste aitamine. Sõbrad ja sõpruse hoidmine. Sallivus.

Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus. Kodukoha elu ja pärimused. Kultuuride mitmekesisus muinasjuttude ainetel. Vanaaja koolielu ja mängud.

Mängiv inimene. Ringmängud ja mängulust. Mängureeglid. Sõnamängud. Võlumaailm

Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng. Loodus minu ümber. Loomalood. Lemmikloomad.
Kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Minu kodumaa. Tavad ja pühad.
Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon. Arvuti/teler kui silmaringi avardaja.

<p>Kirjutamine 1. Õiged tähekujud ja seosed, ühtlane kirjarida.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga 	Inglise keel, loodusõpetus, inimeseõpetus, matemaatika, muusika.
2. Töö vormistamine, puhtus, käekirja loetavus, kuupäeva kirjutamine	<ul style="list-style-type: none"> - vormistab oma töö nõuetekohaselt - kirjutab loetava käekirjaga 	Inglise keel, loodusõpetus, inimeseõpetus, matemaatika, muusika.
3. Teksti ära kirjutamine tahvilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku järgi.	<ul style="list-style-type: none"> - oskab teha ära kirja ja seda õpiku järgi kontrollida 	Inglise keel, loodusõpetus, inimeseõpetus, matemaatika, muusika.
4. Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine.	<ul style="list-style-type: none"> - kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendeid sisaldavat teksti 	Inglise keel, loodusõpetus, inimeseõpetus, matemaatika, muusika.
5. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: õnnitlus, kutse, teade.	<ul style="list-style-type: none"> - koostab õnnitluse, kutse, teate ja e-kirja 	Inglise keel, loodusõpetus, inimeseõpetus, matemaatika, muusika, arvutiõpetus.
6. Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks.	<ul style="list-style-type: none"> - oskab moodustada lauseid, neid laiendada ja siduda tekstiks - piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi 	Inglise keel.
7. Ümberjutustuse kirjutamine. Loovtöö kirjutamine (tugisõnade ja küsimuste abil).	<ul style="list-style-type: none"> - kirjutab eakohase pikkusega ümberjutustusi ja loovtöid tugisõnade ja küsimuste abil - teab jutu ülesehitust ja kasutab seda 	
8. Häälilik, silp, sõna, lause, tekst. Täis- ja kaashäälilid. Tähed ja tähestik, tähestikjärjestus.	<ul style="list-style-type: none"> - eristab häälilikut, tähte, silpi, sõna ja lauset - tunneb täis- ja kaashäälilid, eristab täis- ja kaashäälikuühendit - teab peast võõrtähtedega tähestikku 	Inglise keel, muusika.
9. Tähtede <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri. <i>H</i> täht sõna alguses. Sulghäälilik oma ja võõrsõnade alguses. <i>k, p, t s-</i> ja <i>h</i> -tähe kõrval.	<ul style="list-style-type: none"> - oskab kasutada õpitud grammatikareegleid 	Loodusõpetus, inimeseõpetus, arvutiõpetus, matemaatika, muusika.
10. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses ning tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, rahvuste, keelte nimetustes.	<ul style="list-style-type: none"> - oskavad kasutada suurt ja väikest algustähte 	Loodusõpetus, inimeseõpetus, arvutiõpetus, matemaatika, muusika.

11. Silbitamise ja poolitamise alused. Liitsõna.	- oskavad silbitada ja poolitada	Muusika.
12. Nimi-, omadus- ja tegusõna.	- eristavad küsimuste abil nimi-, omadus- ja tegusõnu	Inglise keel.
13. Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus.	- kirjutab õigesti õpitud käändelõpud	Loodusõpetus, inimeseõpetus, arvuti, matemaatika, muusika.
14. Pöördelõppude õigekirjutus.	- oskab pöördelõppude õigekirja	Loodusõpetus, inimeseõpetus, arvuti, matemaatika, muusika.
15. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (<i>ma, ta, sa, me, te, nad, kes, kas, kus</i>)	- kirjutab õigesti erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad	Loodusõpetus, inimeseõpetus, arvuti, matemaatika, muusika.
16. Koma loetelus. Koma <i>et, sest, aga, kuid, siis</i> puhul.	- oskab kasutada koma loetelus ja koma nõudvate sidesõnade ees	Loodusõpetus, inimeseõpetus, arvuti, matemaatika, muusika.
17. Sõnavara. Lähedase ja vastandtäheendusega sõna.	- teavad lähedase ja vastandtäheendusega sõnu.	Loodusõpetus, inimeseõpetus, matemaatika, inglise keel.

2. 4. Eesti keele õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

1. tunneb õpitud tekstiliike ning nende kasutamise võimalusi;
2. oskab teha kuuldust ja loetust kokkuvõtet nii suuliselt kui ka kirjalikult;
3. oskab koostada õppetööks ja eluks vajalikke tekste ning neid korrektselt vormistada;
4. tunneb esinemise ettevalmistuse põhietappe ja esineb suuliselt;
5. suhtleb eesmärgipäraselt ja valib kontekstile vastava suhtluskanali, kuulab eesmärgistatult;
6. tunneb eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
7. oskab kasutada ÕSi ja interaktiivseid õigekeelsusallikaid.

2.4.1. Eesti keele õpitulemused ja õppesisu II kooliastmes

4. klass Eesti keel

5 ainetundi nädalas, 175 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/Integratsioon
Suuline ja kirjalik suhtlus 1. Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstist	- tuleb toime erinevates suhtlusolukordades	Inimeseõpetus Võõrkeel Ajalugu Loodusõpetus Matemaatika Muusika Kehaline kasvatus Arvutiõpetus Kunst Tööõpetus

<p>2. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine.</p>	<p>- oskab teha kuuldust ja loetust kokkuvõtet, esitada oma arvamust</p>	
<p>3. Suuline arvamusavaldus ja vestlus etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitus ja tutvustus. 4. Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal.</p>	<p>- leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleem-ülesannetele, kasutades kas suulist keelevormi</p>	
<p>5. Kaasõpilaste tööde hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine.</p>	<p>- oskab kaasõpilaste tööde hinnangut anda ja seda põhjendada - oskab kaasõpilast tunnustada</p>	
<p>6. Telefonivestlus: alustamine, lõpetamine. 7. Suhtlemine virtuaalkeskonnas.</p>	<p>- õpilane oskab telefonivestlust alustada ja lõpetada - õpilane teab netisuhtluse võimalusi, ohtusid ja privaatsust</p>	
<p>Teksti vastuvõtt 1. Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri, reklaam), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine.</p>	<p>- oskab trükistest leida vajalikku infot</p>	
<p>2. Eesmärgistatud lugemine, lugemist hõlbustavad võtted. Tööjuhendi lugemine. Kava, mõttekaart, joonis jm visualiseerivad vahendid. Kokkuvõtte konkreetsest materjalist (õppetekst, arutlus).</p>	<p>- tunneb õpitud tekstiliike ning nende kasutamise võimalusi;</p>	<p>Inimeseõpetus Võõrkeel Ajalugu Loodusõpetus Matemaatika Muusika Kehaline kasvatus Arvutiõpetus Kunst Tööõpetus</p>
<p>3. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart).</p>	<p>- loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi tekste, oskab neist leida vajalikku infot;</p>	

4. Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine.	- oskab teha foto, joonise, graafiku põhjal lihtsamaid järeldusi ja leida seoseid	
5. Meediatekstitid. Meediakanalid: televisioon, raadio, internet, ajaleht, ajakiri. Saatekava. Trükiajakirjandus: pildiallkiri.	- tunneb meediateksti ja selle eripära - leiab teavet trükiajakirjandusest	
6. Tarbetekstide keel: kasutusjuhendid, toodete etiketid. Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete leidmine ning seoste esiletoomine.	- oskab mõtestatult lugeda ja leiab tarbetekstidest vajaliku info	
7. Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht ja aeg ning tegelased. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Luuletuse mõtestatud lugemine (meeleolu).	- mõistab teksti sisu - oskab analüüsida tegelaste käitumist - suudab edasi anda luuletuse meeleolu	

Kirjandustekstitid 4. klassis: kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, loomateemaline ilukirjanduslik jutt, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud.

Kirjanduse eri liike ja žanre esindavad tekstid õppekirjandusse ja vabalugemiseks valitakse arvestades järgmisi teemavaldkondi.

Väärtused ja kõlblus. Enesehinnang. Ausus enese ja teiste vastu. Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.

Arusaamine heast ja halvast. Õiglus ja ebaõiglus. Kiiduväärne ja taunitav. Erinevus teistest. Minu hobid ja huvid. Minu tervis ja tulevik. Rikkuse ja vaesusega seotud probleemid. Kohustused ja vastutus. Üksiolek ja hirmud.

Kodus ja koolis. Perekond. Kodu turvalisus. Vägivald kodus. Armastus oma kodu ja koduste vastu. Suhted vanemate, kasuvanemate ning vanavanematega. Suhted õdede, vendade, teiste lähisugulastega. Poiste ja tüdrukute suhted. Sallivus teistsuguste inimeste suhtes. Abivajaja ja aitaja. Tõrjutus. Piir oma ja võõra vahel. Piir lubatu ja lubamatu vahel.

Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus. Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale. Matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades. Kultuuride mitmekesisus. Erinevate rahvaste uskumused ja tavad.

Külalislahkus. Lugupidav suhtumine teistesse inimestesse.

Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad.

Mängiv inimene. Ringmängud ja mängulust. Sõnamängud. Teatri võlumaailm. Leidlik probleemide lahendamine. Iluelamused. Loominguline koostöö. Mängult ja päriselt.

Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng. Minu osa looduse hoidmisel. Austav suhtumine elus- ja eluta loodusesse. Hädasolija aitamine. Lemmikloomad ning vastutus nende eest. Aastaaegade omanäolisus.

Kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Minu juured. Seos mineviku, oleviku ja tuleviku vahel. Traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse. Suhtumine keelde. Kodupaiga keel.

Suhted teiste rahvustega

Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon. Avastamisrõõm ja õpikogemused. Tänapäevased teabe otsimise ja edastamise võimalused. Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas. Internet kui ohuallikas.

Käitumine suhtlusportaalides. Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.

Tekstiloomed		Võõrkeel
1. Loetule, nähtule või kuuldule suuliselt hinnangu andmine.	- mõistab loetud teksti ja suudab anda sellele hinnangut	Ajalugu Inimeseõpetus Loodusõpetus Kunst Arvutiõpetus
2. Protsesskirjutamine: suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine. Mustand. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal.	- oskab teksti loomiseks eeltööd teha; - suudab pildi- ja näitmaterjali põhjal kirjutada arusaadava teksti	
3. Fakt ja arvamus.	- oskab võrrelda eriallikatest pärit infot - oskab seostada uut infot oma teadmiste ja kogemustega	
4. Lühiettekanne, esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal.	- tunneb esinemise ettevalmistuse põhietappe;	
5. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika. Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Esemel, olendi ja inimese kirjeldamine.	- tunneb kirjutamise põhietappe; - jutustab ja kirjeldab suuliselt ja kirjalikult;	
6. Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumustest jutustamine ning kirjutamine. Jutustuse ülesehitus. 7. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses.	- esineb suuliselt - kirjutab eesmärgipäraselt loometöid	

<p>8. Arutlemine. Probleemide nägemine vaadeldavas nähtuses.</p> <p>9. Põhjuse ja tagajärje eristamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - avaldab oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta suulises vormis; - kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid. 	
<p>10. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab loetud raamatust kokkuvõtet teha 	
<p>11. Luuletuse kirjutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab kirjutada luuletust 	
Õigekeelsus ja keelehoole		
<p>1. Tähestik.Häälikute liigid. Häälikuühend: täishäälikuühend, kaashäälikuühend. Kaashäälikuühendi õigekiri. Tähed <i>g, b, d</i> <i>s</i>-tähe kõrval. Tähe <i>h</i> õigekiri. <i>I</i> ja <i>j</i> õigekiri. Võõrsõnade õigekiri.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb eesti keele häälikusüsteemi - teab kaashäälikuühendi õigekirja - oskab kasutada õpitud keelereegleid - teab võõrsõnade tunnuseid 	<p>Võõrkeel Matemaatika</p>
<p>2. Liitsõna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - saab aru liitsõnade tähendusest - teab liitsõnade kokku- ja lahkukirjutamise reegleid 	
<p>3. Sõnade poolitamine: poolitusreeglid. Sõnade silbitamine ja reeglid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab poolitada ja silbitada 	
<p>4. Suur algustäht: nimed (isiku- ja kohanimed, ajaloosündmused). Väike algustäht: nimetused.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teab, millal kasutada suurt ja millal väikest algustähte 	
<p>5. Sõnaliigid: käänd- ja pöörsõnad. Arvsõnade õigekiri (kokku- lahkukirjutamine). Rooma numbrid. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb sõnaliike ja nende õigekirja - teab rooma numbreid 	

6. Antonüümid. Sünonüümid.	- teab mõistete tähendusi ja oskab leida vastavaid sõnu	
7. Pööramine: pöörded, ajavormid.	- oskab pöörata tegusõnu ainsuses ja mitmuses	
8. Lauseliikmed: alus ja öeldis.	- oskab lihtsamaid lauseid laiendada ja leida alust ning öeldist	
9. Lihtlause ja liitlause. Lihtlauseste sidumine liitlauseks. Sidesõnaga liitlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning kasutamine.	- oskab kasutada ning järgib õigekirja aluseid ja õpitud keelereegleid; - moodustab ning kirjavahemärgistab lihtlauseid;	
10. Otsekõne: saatelause, kirjavahemärgid, otsekõne kasutamise võimalusi.	- teab otsekõne reegleid	

5. klass Eesti keel

4 ainetundi nädalas, 140 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/Integratsioon
Suuline ja kirjalik suhtlus 1. Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis.	- tuleb toime erinevates suhtlusolukordades nii suulises kõnes kui kirjalikus tekstis;	Kirjandus
2. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine.	- oskab teha kuuldust ja loetust kokkuvõtet, anda hinnangut, esitada oma arvamust;	Kirjandus

<p>3. Suuline arvamusalaldus ja vestlus etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus. Väite põhjendamine.</p> <p>4. Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal.</p>	<p>- leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleem-ülesannetele, kasutades kas suulist või kirjalikku keelevormi.</p>	<p>Suhtlemine Kirjandus</p>
<p>5. Kaasõpilaste tööde hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine.</p>	<p>- oskab kaasõpilaste tööde hinnangut anda ja seda põhjendada</p> <p>- oskab kaasõpilast tunnustada</p>	<p>Suhtlemine</p>
<p>6. Telefonivestlus: alustamine, lõpetamine.</p> <p>7. Suhtlemine virtuaalkeskonnas</p> <p>8. e-kiri</p>	<p>- õpilane oskab telefonivestlust alustada ja lõpetada</p> <p>- õpilane teab netisuhtluse võimalusi, ohtusid ja privaatsust</p> <p>- oskab kirjutada e-kirja</p>	<p>Suhtlemine Arvutiõpetus</p>
<p>Teksti vastuvõtt</p> <p>1. Eesmärgistatud lugemine, lugemist hõlbustavad võtted. Tööjuhendi lugemine. Kava, mõttekaart, joonis jm visualiseerivad vahendid. Kokkuvõtte konkreetsest materjalist (õppetekst, arutlus).</p>	<p>- tunneb õpitud tekstiliike ning nende kasutamise võimalusi;</p>	<p>Kirjandus Inglise keel Vene keel Arvutiõpetus</p>
<p>2. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart).</p> <p>3. Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine.</p>	<p>- loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi tekste, oskab neist leida vajalikku infot;</p>	<p>Kirjandus</p>
<p>4. Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine.</p>	<p>- oskab teha foto, joonise, graafiku põhjal lihtsamaid järeldusi ja leida seoseid</p>	<p>Matemaatika</p>

<p>5. Meediateksti. Meediakanalid: televisioon, raadio, internet, ajaleht, ajakiri. Saatekava. Trükiajakirjandus: karikatuur, pildiallkiri.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb meediateksti ja selle eripära - leiab teavet trükiajakirjandusest 	<p>Kunst Kirjandus</p>
<p>6. Tarbetekstide keel: kasutusjuhendid, toodete etiketid. Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete leidmine ning seoste esiletoomine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab mõtestatult lugeda ja leiab tarbetekstidest vajaliku info - kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid. 	
Suuline ja kirjalik tekstiloo		
<p>1. Loetule, nähtule või kuuldule suuliselt hinnangu andmine nii kirjalikult kui suuliselt. Lühiettekande esitamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab loetud teksti ja suudab anda sellele hinnangut; 	<p>Kirjandus</p>
<p>2. Protsesskirjutamine: suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine. Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand. Oma vigade leidmine ja parandamine. Kirjeldav, jutustav, arutlev kirjand. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - leiab juhendamise toel tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ning internetist; 	<p>Kirjandus</p>
<p>3. Fakt ja arvamus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab võrrelda eriallikatest pärit infot - oskab seostada uut infot oma teadmiste ja kogemustega 	<p>Arvutiõpetus</p>
<p>4. Lühiettekanne, esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb esinemise ettevalmistuse põhietappe; 	<p>Kirjandus Arvutiõpetus</p>
<p>5. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika. Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Esemel, olendi ja inimese kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb kirjutamise põhietappe; - jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult; 	<p>Suhtlemine Kirjandus</p>

<p>6. Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumustest jutustamine ning kirjutamine. Jutustuse ülesehitus.</p> <p>7. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - esineb suuliselt (koostab ning peab lühikese ettekande); - kirjutab eesmärgipäraselt loometöid; 	<p>Kirjandus</p>
<p>8. Arutlemine. Probleemide nägemine vaadeldavas nähtuses.</p> <p>9. Põhjuse ja tagajärje eristamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - avaldab oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta suuliselt kui ka kirjalikus vormis; - kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid. 	<p>Kirjandus</p>
<p>10. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab koostada resümeed 	<p>Kirjandus</p>
<p>11. Luuletuse kirjutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab oma mõtted ja emotsioonid luuletusse panna 	<p>Kirjandus</p>
<p>Õigekeelsus ja keelehoole</p>		
<p>1. Tähestik.Häälikute liigid. Häälikuühend: täishäälikuühend, kaashäälikuühend. Võõrsõnade õigekiri.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb eesti keele häälikusüsteemi - tunneb <i>f</i> ja <i>š</i> õigekirja ja teab võõrsõnade tunnuseid 	
<p>2. Liitsõna ja liitega sõna (liide -gi/-ki, -ik, -lane, -ja, -lik, -kond, -ne, -jas) õigekiri.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab kasutada ning järgib õigekirja aluseid ja õpitud keelereegleid; 	
<p>3. Kokku-ja lahkukirjutamine: põhisõna, täiendsõna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teab kokku- ja lahkukirjutamise reegleid ja oskab neid kasutada 	
<p>4. Sõna lühendamine: üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri. Lühendite lugemine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb üldkasutatavaid sõnalühendeid ja nende õigekirja 	
<p>5. Sõnade poolitamine: poolitusreeglid. Sõnade silbitamine ja reeglid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poolitada ja silbitada 	

6. h – täht sõna alguses.	- teab, et <i>h</i> tähest sõna alguses sõltub sõna tähendus	Kirjandus
7. Suur algustäht: nimed (isiku- ja kohanimed, ajaloosündmused). 8. Väike algustäht: nimetused.	- teab, millal kasutada suurt ja millal väikest algustähte	
9. Jutumärgid: pealkirjade (perioodikaväljaanded, teosed) kirjutamine.	- oskab teoste jne pealkirju õigesti kirjutada	Kirjandus
10. Sõnaliigid: käänd-, pöörd-, muutumatud sõnad. Omadussõnade võrdlusastmed. Arvsõnade õigekiri (kokku-lahkukirjutamine). Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna.	- tunneb sõnaliike ja nende õigekirja	
11. Eesti keele käänded: käänamine.	- teab 14 käänat, nende küsimusi ja oskab sõnu käänata	
12. Antonüümid. Homonüümid. Sünonüümid	- teab mõistete tähendusi ja oskab leida vastavaid sõnu	
13. Pööramine: pöörded, ajavormid.	- oskab pöörata tegusõnu ainsuses ja mitmuses	
14. Lauseliikmed: alus ja öeldis.	- oskab lihtsamaid lauseid laiendada ja leida alust ning öeldist	
15. Lihtlause ja liitlause. Lihtlause sidumine liitlauseks. Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning kasutamine. 16. Koondlause. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlause. Koondlause kasutamine tekstis.	- oskab kasutada ning järgib õigekirja aluseid ja õpitud keelereegleid; - moodustab ning kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;	
17. Otsekõne: saatelause, kirjavahemärgid, otsekõne kasutamise võimalusi. Üte.	- teab otsekõne reegleid ja oskab ütet komaga eraldada	

6. klass Eesti keel

3 ainetundi nädalas, 105 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/ Integratsioon
<p>1. Suuline ja kirjalik suhtlus. Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. Kuulamine, kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. Suuline arvamuse avaldamine ja vestlus etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus, väite põhjendamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab vestelda etteantud teemal, reageerida vastulausele ning vajadusel oma seisukohast loobuda 	Suhtlemine Kirjandus
<p>Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö käigus, kaasõpilase parandamine ja täiendamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab diskussiooni käigus hinnangut anda ja arvamust avaldada, kaaslasti täiendada ja parandada 	Kirjandus Suhtlemine
<p>Telefonivestlus, suhtlemine virtuaalkeskonnas. E-kiri. Arutlemine, probleemide nägemine. Põhjus ja tagajärg. Lugemissoovituse kirjutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - valib juhendamise toel suhtluskanali; peab sobivalt telefonivestlusi ning kirja- ja meilivahetust; - leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleem-ülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi 	Suhtlemine Arvutiõpetus Kirjandus
<p>2. Teksti vastuvõtt. Eesmärgistatud lugemine, tööjuhendi lugemine, kava, joonis jm visuaalsed vahendid. Õppetekst, arutlus, konspekt. Teabe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine, orienteerumine ja vajaliku teabe ja seoste leidmine. Raadio- ja teleasaadevormid, liigid. Trükiajakirjandus (reklaam, pildiallkiri, karikatuur).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb õpitud tekstiliike (tarbe-, teabe- ja meediatekste) ning nende kasutamise võimalusi - loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutabelisi ning huvivaldkondade tekste - võrdleb tekste omavahel, esitab küsimusi ja arvamusi ning teeb lühikokkuvõtteid; 	Kirjandus Arvutiõpetus Kunst

Andmed (skeem, sõiduplaan jm), seoste väljatoomine.	- kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.	Matemaatika
3. Tekstiloome. Loetule, kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui suuliselt. Lühiettekanne esitamine.	- oskab kirjutada lühiettekanne ja seda esitada - otsib materjali teatmeteostest ja internetist	Suhtlemine Kirjandus Arvutiõpetus
Protsesskirjutamine (eeltöö, kava, mõttekaart). Teksti kirjutamine, viimistlemine, avaldamine, tagasiside saamine.	- leiab juhendamise toel tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ning internetist	Kirjandus
Kirjandi ülesehitus, osad. Oma vigade leidmine ja parandamine. Lisateabe otsimine.	- tunneb kirjandi ülesehitust, selle osi ja suudab parandada mustandis oma vead	
Alustekst, selle edasiarendamine.	- leiab alusteksti lugedes probleemi ja kirjutab selle põhjal kirjandi	Kirjandus
Info otsimine erinevatest allikatest, seostamine eelteadmistega. Fakt ja arvamus.	- oskab uut infot seostada oma teadmiste ja kogemustega	Arvutiõpetus
Suhtlemise eetika. Kirjeldamine- üldmulje detailid, hinnang, suhtumise väljendamine. Jutustamine- sidus lausestus, otsekõne jutustuses. Arutlemine.	- õpilane oskab põhjendada oma seisukohti - tunneb esinemise (jutustamine) ettevalmistuse põhietappe; - tunneb kirjutamise põhietappe; - jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult, vormistab kirjalikud tekstid korrektselt; - arutlemisel oskab õpilane oma seisukohti põhjendada	Suhtlemine
4. Õigekeelsus ja keelehoole. Eesti keel teiste keelte seas. Sugulasrahvad ja –keeled. Kirja- ja murdekeel, argikeel.	- teab eesti keele kohta teiste keelte seas - teab sugulaskeeli ja -rahvaid	Ajalugu

<p>Häälikuõpetus: täis- ja kaashäälikuühend, nõrk sulghäälik <i>s</i>-i kõrval, <i>h</i>, <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri. Liide -gi ja -ki. Võõrsõnade õigekiri: sulghäälik võõrsõna algul ja keskel. <i>F</i> ja <i>š</i> õigekiri. Õigekirja kontrollimine sõnaraamatust.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid; - tunneb tuntumate võõrsõnade õigekirja, oskab kontrollida õigekirja sõnaraamatu (ka internetisõnaraamatu) abiga 	<p>Arvutiõpetus Vene keel Inglise keel</p>
<p>Sõnavaraõpetus: uudis-, murdesõnad, släng. Sünonüümid, antonüümid, sõnade mitmetähenduslikkus. Sõnavaliku täpsus. Liitsõnamoodustus. Sõnavara avardamine ja täpsustamine. Veebisõnastik.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb sõnavara rikastamise viise - oskab valida sõnu erinevate tekstide moodustamisel ja võõrsõnu asendada omasõnadega ja vastupidi 	<p>Inglise keel Vene keel Arvutiõpetus</p>
<p>5. Vormiõpetus. Sõnaliigid: tegusõna ajad, jaatav ja eitav kõne, pööramine ainsuses ja mitmuses, kasutamine tekstis.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teab tegusõna ajavorme (olevik, liht-, täis- ja enneminevik) - rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsidest ja hinnates 	<p>Kirjandus</p>
<p>Käändsõna: liigid, käänamine. Õige käände valik kontekstis. Ainsus ja mitmus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab käänata sõnu ja valida õiget käänat vastavalt kontekstile 	
<p>Käändsõnade kokku- ja lahkukirjutamine, liit- ja ne-liiteliste omadussõnade käänamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab käändsõnu kokku- ja lahku kirjutada 	
<p>Omadussõnade võrdlemine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab kasutada alg-, kesk- ja ülivõrret 	
<p>Arvsõnade õigekiri ja kokku- lahkukirjutamine. Põhi- ja järgarvsõnad, nende käänamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab käänata sõnu ja valida õiget käänat vastavalt kontekstile 	

Lauseõpetus. Alus ja öeldis, lause laiendamine. Koondlause. Lihtlause. Liitlause kirjavahemärgid. Otsekõne ja saatelause, üte.	- kasutab eri liike lausete puhul õigeid kirjavahemärke	
Suur ja väike algustäht: nimi, nimetus, pealkiri. Isiku- ja kohanimed. Ajaloosündmused. Ametinimetused. Perioodikaväljaanded. Teoste pealkirjad.	- oskab kasutada suurt ja väikest algustähte	
Lühendid- õigekiri ja lugemine.	- tunneb üldkasutatavaid lühendeid, oskab neid kirjutada ja lugeda	

2.5. Eesti keel õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

1. tuleb toime eesti kirjakeelega tavasuhtluses ja avalikult esinedes ning edasi õppides;
2. suhtleb eesmärgipäraselt ja valib sobiva suhtluskanali, väljendub kõnes ja kirjas asjakohaselt ning selgelt;
3. järgib kirjutades eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
4. kuulab ja loeb arusaamisega eri liiki tekste, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning avaldab arvamust, vahendab loetut ja kuuldut suuliselt ning kirjalikult;
5. tunneb tekstiliike ja nende kasutusvõimalusi ning oskab eesmärgipäraselt eri liiki tekstide koostamiseks ja esitamiseks valmistuda;
6. koostab eri liiki tekste ja vormistab need korrektselt;
7. avaldab arvamust põhjendatult ja keeleliselt korrektselt;
8. mõistab eesti keele tähtsust rahvuskultuuris ning hea keeleoskuse vajalikkust;
9. hindab meediast ja internetist leitud asjakohast teavet kriitiliselt ning kasutab seda sihipäraselt;
10. kasutab sõna- ja käsiraamatuid ning leiab õigekeelsusabi internetiallikatest.

2.5.1. Eesti keele õpitulemused ja õppesisu III kooliastmes

7. klass Eesti keel

2 ainetundi nädalas, 70 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/ Integratsioon
1. Suuline ja kirjalik suhtlus. Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, suhtlemise lõpetamine, telefonivestlus.	- oskab valida suhtluskanalit; peab sobivalt telefonivestlusi	Inimeseõpetus Suhtlemine Arvutiõpetus Kirjandus

<p>Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine, põhjendamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - käsitleb koos partneri või rühmaga sihipäraselt eakohaseid teemasid ning lahendab probleemülesandeid, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi; - oskab algatada, arendada, tõrjuda ja katkestada nii suhtlust kui ka teemasid; väljendab oma seisukohti ning sõnastab vajaduse korral oma eriarvamuse 	<p>Suhtlemine</p>
<p>Kaaslase öeldu-tehtu täiendamine ja parandamine, hinnangu andmine. Kuuldust- loetust kokkuvõtte tegemine, teemakohaste küsimuste esitamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid - võtab loetut ja kuuldut eesmärgipäraselt kokku ning vahendab nii suulises kui ka kirjalikus vormis - talletab suulise arutelu kirjalikult 	
<p>Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik. Veebisuhtlus: veebipõhised suhtluskanalid, jututoad, blogid. Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja väarikus. Anonüümsus veebisuhtluses.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teab veebisuhtluse reegleid ja järgib neid - teab veebis suhtluse võimalusi ja ohte 	<p>Arvutiõpetus</p>
<p>2. Teksti vastuvõtt. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Peamised tekstiliigid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - orienteerub tekstimaailmas: tunneb peamisi tekstiliike (tarbe-, teabe- ja meediažanre), nende põhijooni ning kasutamise võimalusi 	<p>Suhtlemine Kunstiõpetus</p>

<p>Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval, põhilised meediakanalid, meelelahutuslik meedia. Avalik-õiguslikud ja erakanalid, meediaetika, kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teab meedia olemust ja erinevaid kanaleid 	
<p>Fakt ja arvamus. Uudis- ja arvamslugu. Veebilehed ja nende ülesehitus. Teabetekstide eesmärk, liigid, tunnused ja ülesehitus. Pilttekst: foto, joonis, skeem. Reklaamtekst, avalik ja varjatud mõjutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste - 3-teab, et teksti väljenduslaad sõltub teksti kasutusvaldkonnast, liigist ja autorist - t – teab reklaamitekstide eesmärke ja tunnuseid 	<p>Matemaatika</p>
<p>Tarbe- ja teabetekstidest olulise info leidmine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli - reageerib tekstidele sihipäraselt nii suuliselt kui ka kirjalikult ning sobivas vormis: võrdleb tekste omavahel, osutab, mis tekstis on jäänud arusaamatuks, esitab küsimusi, vahendab ja võtab kokku . kommenteerib, esitab vastuväiteid, esitab arvamusi ning seostab teksti oma kogemuse ja mõtetega 	<p>Kirjandus Muusika</p>
<p>3. Tekstiloome. Teabe leidmine ning seostamine konkreetse teemaga. Alusteksti põhjal kirjutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist - valib kriitiliselt oma teabeallikaid ning osutab nendele sobivas vormis -oskab refereerida ja arutleda alusteksti põhjal 	<p>Suhtlemine Kirjandus</p>

<p>Ettekande koostamine. Uudis: materjali kogumine, infoallikad, pealkirjastamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb esinemise ettevalmistuse ja kirjutamise protsesse ning kohandab neid oma eesmärkidele - oskab suuliselt esineda (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikest ettekannet ja kõnet); 	<p>Kirjandus</p>
<p>Kirjandi kirjutamine: eeltöö, mõtete kogumine, kava, peamõtte ja ülesehitus. Teksti liigendus. Jutustav ja kirjeldav kirjand, arutlemine, mõtete seostamine, eri osade sidumine terviktekstiks.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab teha kirjandi eeltööd 	<p>Kirjandus</p>
<p>Kiri, keelevahendite valik. Seletuskiri, avaldus. Kirjalik ja suuline keelekasutus, sobivad keelendid. Kirjalike tööde vormistamise põhimõtted. Arvutitöötlus ja selle põhimõtted.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab koostada ja vormistada tarbetekste - oskab oma töid vormistada nii käsikirjas kui ka arvutil 	<p>Arvutiõpetus</p>
<p>4. Õigekeelsus ja keelehoole. Kirjakeel ja kõnekeel, nende areng ja ohud. Oskussõnavara. Keelesugulus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teeb vahet kirja- ja kõnekeelel ja kasutab neid õigesti 	<p>Kirjandus Ajalugu</p>
<p>Häälikuõpetus ja õigekiri. Häälikute liigitamine. Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades, õigekirja erandid. Välte ja õigekirja seosed. Veohtlike võõrsõnade õigekiri. Rõhk ja välde. ÕSist õigekirja ja õigehääluse kontrollimine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teab eesti keele häälikusüsteemi - tunneb kaashäälikuühendi põhireeglit ja erandeid - teab veohtlike võõrsõnade õigekirja - oskab kasutada ÕSi ja veebisõnaraamatut 	<p>Arvutiõpetus</p>

<p>Sõnavaraõpetus. Keelendid ja fraseologismid, sünonüümid, homonüümid. Sõnavara täiendamise võimalused: tuletamine, liitmine, tehissõnad. Sõnaraamatute kasutamine sõnade tähenduse leidmisel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab oma sõnastust rikastada erinevate võimalustega 	
<p>Vormiõpetus ja õigekiri. Tegusõna pöördelised vormid, tegusõna vormide kasutamine lauses. Tegusõna käändelised vormid. Astmevaheldus, vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Liit-, ühend-, väljendtegasõna. Tegusõnade kokku- ja lahkukirjutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb tegusõna vorme ja oskab neid lauses kasutada - tunneb tegusõna käändelisi vorme ja kasutab neid lauses - teab astmevahelduse vajalikkust ja oskab leida ÕSist õiget pöördevormi - teab tegusõnade kokku- ja lahkukirjutamise reegleid 	
<p>Käändsõnad. Käänetevahelised seosed. Veaohalikud käändsõnad ja sõnavormid, õige käändevormi leidmine ÕSist. Käändsõna astmevaheldus ja vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Omadussõna võrdlusastmed, veaohalikud vormid. Käändsõnade kokku- ja lahkukirjutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb käänetevahelisi seoseid ja õpib ära veaohalikud käändevormid 	
<p>Muutumatud sõnad-määrsõnade ja kaassõnade eristamine, kokku- ja lahkukirjutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - eristab määr- ja kaassõnu ja oskab neid õigesti kirjutada 	
<p>Lauseõpetus ja õigekiri. Lause suhtluseesmärgid. Liht- ja liitlause. Liitlause õigekiri. Otsekõne ja saatelause.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab lihtlauseid vormida liitlauseteks - tunneb liitlause õigekirja ja lühemate liitlause õigekirja - tunneb otsekõne reegleid ja kasutab neid 	

8. klass Eesti keel

2 ainetundi nädalas, 70 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/ Integratsioon
<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <p>1. Suhtlusolukord, selle komponendid, suhtluspartnerid. Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorra ja -partneri arvestamine. Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, telefonivestlus. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine</p>	<p>- õpilane suhtleb eesmärgipäraselt, valib konteksti sobiva suhtluskanali; väljendub kõnes ja kirjas asjakohaselt ja selgelt.</p>	<p>Suhtlemine Arvutiõpetus Kirjandus</p>
<p>2. Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslane öeldu/tehtu täiendamine ja parandamine. Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine. Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine. Väitlus, väitluse reeglid. Kuuldust ja loetust kokkuvõtte tegemine ning asjakohaste küsimuste esitamine.</p>	<p>- oskab leida kompromissi, arutleda suuliselt - suudab oma arvamust kirjalikult talletada - oskab asjakohaseid küsimusi esitada</p>	<p>Kirjandus</p>

<p>3. Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid. Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja – väarikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele. Aktuaalse meediateksti kommenteerimine. Loetu kirjalik ja suuline vahendamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - leiab asjakohast teavet meediast ja internetist, hindab seda kriitiliselt ning kasutab sihipäraselt - kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavaid ja võimalusi 	<p>Arvutiõpetus Kirjandus</p>
<p>Teksti vastuvõtt</p> <p>1. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Tarbetekstide eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine. Teabetekstide eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Uurimuse eesmärk ja ülesehitus. Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega. Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb tekstiliike ja nende kasutusvõimalusi ning oskab eesmärgipäraselt valmistada eri liiki tekstide koostamiseks ja esitamiseks - kirjutab eri liiki tekste ja vormistab need korrektselt - kasutab sõna- ja käsiraamatuid ning leiab õigekeelsusabi veebiallikatest - esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid - võtab loetut ja kuuldut eesmärgipäraselt kokku ning vahendab nii suulises kui ka kirjalikus vormis - seostab omavahel teksti, seda loetavat tabelit, pilti ja heli 	<p>Arvutiõpetus</p> <p>Matemaatika</p>

<p>2. Kõne kuulamine ning märkmete tegemine. Konspekteerimine. Kõne põhjal küsimuste esitamine. Kõnest olulisema teabe ja probleemide leidmine ning kokkuvõtte tegemine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - suudab kõnet kuulata ja kuuldu kohta olulisi märkmeid teha 	<p>Kirjandus</p>
<p>3. Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval. Meediatekstide tunnused. Põhilised meediakanalid. Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia. Fakti ja arvamuse eristamine. Meediatekstide põhiliigid: uudislugu, arvamislugu, intervjuu, reportaaž, kuulutus. Uudise ülesehitus ja pealkiri. Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri. Reklaamtekst, reklaamtekstide eesmärk ja tunnused. Televisioon ning raadio: avalik-õiguslikud kanalid ja erakanalid, tele- ja raadioprogrammide koostamise põhimõtted. Kriitiline lugemine. Avalik ja varjatud mõjutamine. Peamised keelelised mõjutamisvõtted. Meediaetika kesksed põhimõtted. Sõnavabaduse põhimõtte ning selle piirangud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teab meediatekstide põhiliike ja tunnuseid - kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, seoste loomisel ning tekstile reageerides - loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste 	<p>Kirjandus</p>

<p>4. Veebilehed: eesmärgid ja ülesehitus. Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine.</p>	<p>- oskab veebist teavet otsida ning teabeallikaid kriitiliselt hinnata</p>	<p>Arvutiõpetus</p>
<p>Tekstiloomed</p>		
<p>1. Teabe edastamine, reprodutseerimine ning seostamine konkreetse teema või isikliku kogemuse piires. Alustekstide (meedia- ja teabetekstide) põhjal kirjutamine, arutlemine. Teabeallikatele ja alustekstidele viitamise võimalused.</p>	<p>- leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist - valib kriitiliselt teabeallikaid ning osundab neid sobivas vormis</p>	<p>Kirjandus</p>
<p>2. Kõneks valmistumine, kõne koostamine ja esitamine. Kõne näitlikustamine. Ettekande koostamine ning esitamine.</p>	<p>- tunneb kõneks valmistumise etappe, oskab suuliselt esineda</p>	<p>Kirjandus</p>
<p>3. Uudise kirjutamine: materjali kogumine, infoallikad, vastutus avaldatu eest. Uudise pealkirjastamine. Intervjuu tegemine: valmistumine, küsitlemine, kirjutamine, toimetamine ja vormistamine. Arvamuse kirjutamine: seisukoha kujundamine käsitletava probleemi kohta, selle põhjendamine.</p>		<p>Kirjandus</p>

<p>4. Kirjandi kirjutamise eeltöö: mõtete kogumine, kava koostamine, mustandi kirjutamine. Kirjandi teema ja peamõtte ning kirjandi ülesehitus. Teksti liigendamine. Jutustava, kirjeldava ja arutleva kirjandi kirjutamine. Arutlusteema leidmine ning sõnastamine isikliku kogemuse või alustekstide põhjal. Arutluse põhiskeem: väide, põhjendus, järeldus. Teksti pealkirjastamine. Tekstilõik ning selle ülesehitus. Lõikude järjestamise põhimõtted ja võimalused. Teksti sidusus. Jutustava, kirjeldava ja arutleva tekstiosa sidumine tervikuks.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omab teadmisi kirjandi kirjutamise eeltöö kohta - oskab kasutada omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades 	<p>Kirjandus</p>
<p>5. Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel suhtlus-eesmärkide järgi. Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära. Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine. Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega. Keelekujundite kasutamine tekstiloomel: konteksti sobivad ja sobimatud kujundid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult 	<p>Kirjandus</p>
<p>6. Kirjalike tööde vormistamise ja teksti arvutitöötluse põhimõtted.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb arvutitöötluse põhimõtteid ja oskab neid kirjalike tööde vormistamisel kasutada 	<p>Arvutiõpetus</p>

<p>Õigekeelsus ja keelehoole</p> <p>1. Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased internetiallikad, sõnaraamatute kasutamine sõnade õigekirja, õigehäälduse, õige muutmisviisi, tähenduse ning stiilivärvingu leidmiseks.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid, oskab leida õigekirja juhiseid internetiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit 	<p>Arvutiõpetus</p>
<p>2. Vormiõpetus ja õigekiri. Sõnaliikide funktsioon lauses. Lauseõpetus ja õigekiri Lause. Lause suhtluseesmärgid. Liit-, ühend- ja väljendtegasõna. Tegusõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Vormimoodustus tüüpsõna eeskujul.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teab eesti keele hääliküsteemi, sõnaliike ja -vorme ning lauseehituse peajooni; tunneb keelendite stiiliväärtust; oskab keelendeid tekstis mõista ning kasutada 	
<p>3. Tekstiliikide keelelised erijooned. Liht- ja liitlause kirjavahemärgistamine</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni; kasutab tekste koostades tavakohast ülesehitust ning vormistust; - leiab oma sõnavara rikastamiseks keeleallikatest sõnade kontekstitähendusi, kasutusviise ja mõistesuhteid; - tunneb liht- ja liitlause kirjavahemärgistamise reegleid 	

<p>4. Lauseõpetus ja õigekiri. Lause, lause suhtluseesmärgid. Lauseliikmed: öeldis, alus, sihitis, määrus ja öeldistäide, täiend. Korduvate eri- ja samaliigiliste lauseliikmete ning täiendite kirjavahemärgistamine koondlause. Lisandi ja ütte kirjavahemärgistamine ning kasutamine lauses.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb lauseliikmeid ja oskab lisandit ja ütet kirjavahemärgistada 	
<p>5. Liht- ja liitlause. Lihtlause õigekiri. Rindlause. Rindlause osalause ühendamise võimalused, rindlause kirjavahemärgistamine Põimlause. Pea- ja kõrvallause. Põimlause õigekiri. Segaliitlause. Lauselühend. Lauselühendi õigekiri. Lauselühendi asendamine kõrvallausega. Liht-ja liitlause sõnajärg. Otsekõne, kaudkõne ning tsitaat. Otsekõnega lause muutmine kaudkõneks.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab kirjavahemärgistada liht- ja liitlauseid - tunneb lauselühendit ja selle õigekirja - oskab lauselühendit asendada kõrvallausega - tunneb liht- ja liitlause sõnajärge 	
<p>6. Muud õigekirjateemad. Tsitaatsõnade märkimine kirjas, lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine, arvuti keelekorrektori kasutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab tsitaatsõnu märkida kirjas - teab lühendamise põhimõtteid ja oskab lühendeid käänata - oskab oma õigekirja kontrollida keelekorrektori abil 	<p>Arvutiõpetus</p>

9. klass Eesti keel

2 ainetundi nädalas, 70 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/ Integratsioon
Suuline ja kirjalik suhtlus. 1. Suhtlusolukord, suhtlusolukorra ja partneri arvestamine, suhtlemine rühmas. Sõna saamine ja kõnejärje hoidmine. Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine.	- arvestab suhtlusolukorras partneritega - oskab nii suhtlust kui ka teemasid algatada, arendada ja katkestada - julgeb avaldada oma arvamust ja oskab seda põhjendada	Arvutiõpetus Kirjandus
2. Väitlus ja väitluse reeglid. Kuuldust ja loetust kokkuvõtte tegemine ning asjakohaste küsimuste esitamine.	- tunneb väitluse reegleid ja oskab viisakalt omapoolset kokkuvõtet esitada küsimusi ning	Ühiskonnaõpetus Kirjandus
3. Meediateksti kommenteerimine. Loetu kirjalik ja suuline vahendamine.	- suudab igasugust meediateksti kommenteerida ja probleemülesandeid lahendada	Kirjandiõpetus Kirjandus
Teksti vastuvõtt 1. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine.	- tunneb eri liiki tekstide tunnuseid ja oskab neid võrrelda	Kirjandus
2. Meediatekstide liigid ja tunnused. Arvamuslugu, portreelugu. Arvamusloo ülesehitus, kriitiline lugemine, fakti ja arvamuse eristamine. Reklaamtekst, eesmärk ja tunnused. Avalik ja varjatud mõjutamine.	- eristab meediatekste, oskab neid kriitiliselt lugeda ja tunneb peamisi keelelisi mõjutusvõtteid	Kirjandus Ühiskonnaõpetus
Tekstiloomel. 1. Alustekstide põhjal kirjutamine: refereerimine, arutlemine. Teabeallikatele ja	- oskab kirjutada meedia- ja teabetekstide põhjal arutlevat kirjandit - oskab refereerida ja	Kirjandus

alustekstidele viitamine.	arutleda teksti üle - tunneb viitamise võimalusi	
2. Uudise kirjutamine, materjali kogumine, infoallikad, vastutus avaldatu ees. Uudise pealkirjastamine. Pilt ja tekst.	- teab uudise kirjutamise reegleid ja oskab ta pealkirjastada - teab, kuidas pilt ja tekst teineteist täiendavad ja mõjutavad	Kirjandus Kunst
3. Arvamuse kirjutamine käsitletava probleemi kohta.	- oskab arvamust põhjendada ja oma seisukohta kujundada	
4. Arutleva kirjandi kirjutamine. Arutlusteema leidmine ja sõnastamine isikliku kogemuse või alusteksti põhjal.	- oskab alusteksti põhjal leida arutlusteema ja selle põhjal kirjutada kirjandit	Kirjandus
5. Kirjalike tööde vormistamine ja teksti arvutitöötluse põhimõtted.	- oskab kirjalikke töid vormistada nii käsikirjas kui arvuti abil	Arvutiõpetus
Õigekeelsus ja keelehoole		
1. Kirjakeel ja kõnekeel. Eesti keele erikujud. Oskussõnavara. Eesti kirjakeele kujunemine. Keeleuuendus ja keele areng. Keelesugulus, soome-ugri ja indoeuroopa keeled	- tunneb kodukoha murde iseärasusi - teab eesti kirjakeele kujunemislugu - teab eesti keele eripära ning oskab seda võrrelda sugulaskeeltega	Geograafia Ajalugu
2. Häälikuõpetus ja õigekiri. Häälikute liigitamine. Silbitamine, poolitamine ja lühendamine. Täheortograafia põhitõed.	- tunneb eesti keele häälikuid - oskab sõnu silbitada, poolitada ja lühendada - tunneb täheortograafia põhitõdesid	
3. Sõnavaraõpetus Sõnavara rikastamise allikad: sünonüümid, homonüümid, antonüümid, paronüümid Keelendite stiilivärving. Fraseologismid. Tuletised, liitsõnad,	- teab sõnavara rikastamise võimalusi ja keelendite ning fraseologismide stiilivärvinguid	Kirjandus

<p>tehissõnad. Võõr- ja laensõnad.</p>		
<p>4. Vormiõpetus Sõnaliigid, sõnaliikide funktsioon lauses. Tegusõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Ühend- ja väljendtegusõna. Käändsõnad. Veaohtlikud käändevormid, omadussõna võrdlusastmete veaohtlikud vormid. Käändsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Muutumatud sõnad. Määr- ja kaassõnade eristamine. Muutumatud sõnade kokku- ja lahkukirjutamise reeglid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teab tegusõnade, käändsõnade ja muutumatud sõnade liike ja funktsiooni lauses - tunneb tegusõnade kokku- ja lahkukirjutamise reegleid - tunneb käänetevahelisi seoseid ja käändsõnade kokku- ja lahkukirjutamise reegleid - tunneb määr- ja kaassõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhireegleid 	
<p>5. Lauseõpetus Liht- ja liitlause. Segaliitlause. Lauselühend, selle asendamine kõrvallausega. Sõnajärg lauses. Otsekõne, selle muutmine kaudkõneks.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb lause kirjavahemärgistamist - tunneb lauselühendi liike ja kirjavahemärgistamist - tunneb liht- ja liitlause sõnade järjekorda 	
<p>6. Muud õigekirjateemad Algustähe õigekiri. Tsitaatsõnade märkimine kirjas. Võõrnimedede õigekiri. Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine. Arvuti keelekorrektori kasutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb algustähe õigekirja - oskab tsitaatsõnu märkida nii käsikirjas kui arvuti abil - teab võõrnimedede õigekirja ja käänamist - oskab sõnu lühendada ja käänata - oskab kasutada arvuti keelekorrektorit 	<p>Inglise keel Vene keel</p> <p>Arvutiõpetus</p>

3. KIRJANDUS

3.1. Kirjanduse õppe- ja kasvatuseesmärgid

Kirjandusõpetusega taotletakse, et õpilane:

1. loeb eakohast ilukirjandust, arendab oma lugemisoskust ning omandab püsiva lugemisharjumuse;
2. väärtustab kirjandust rahvuskultuuri olulise osana ning tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga;
3. mõistab ilukirjanduse kujundlikku keelt, rikastab oma sõnavara ning arendab suulist ja kirjalikku väljendusoskust;
4. arendab oma loomevõimeid ja suhtub loometöösse lugupidamisega;
5. laiendab silmaringi ning rikastab mõtte- ja tundemaailma;
6. kujundab kirjanduse abil oma esteetilisi ja eetilisi hoiakuid ning valmidust võtta vastutus enda elu mõjutavate valikute ja otsuste eest;
7. avaldab arvamust ja sõnastab oma mõtteid;
8. hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt erinevaid infoallikaid;
9. loob seoseid ühiskonnas toimuva ning enda väärtuste, ootuste ja tulevikuplaanide vahel.

3.2. Kirjanduse õppeaine kirjeldus

Kirjandus on õppeaine, milles arendatakse õpilaste lugejaoskusi, kujundlikku mõtlemist ning verbaalset loomevõimet, esteetilisi ja eetilisi hoiakuid.

Põhikooli kirjandusõpetuses keskendutakse eelkõige ilukirjanduse lugemisele ja tõlgendamisele ning pööratakse tähelepanu teose kui terviku mõistmisele ning kujundliku keele tundmaõppimisele. Kirjandusõpetusse kuulub ka tekstide esitamine ning õpilaste omalooming eri liiki tekstidena.

Kirjandusteoste üle arutlemiseks peavad õpilased tundma kirjanikega seotud kultuuriloolist tausta. Teoste käsitlemise käigus seletatakse vajalikke mõisteid.

Kirjandusõpetuse eesmärk on äratada ja hoida alal õpilaste lugemishuvi ning arendada tõlgendusoskust.

Mitmekülge tekstivaliku kaudu kujundatakse lugemis- ja analüüsikogemusi.

Tähelepanu pööratakse tähtsamate eetiliste ja esteetiliste küsimuste käsitlemist võimaldavatele teostele nii uudiskirjandusest kui ka klassikast. Samuti ka folkloorsele materjalile.

Lugemisvara valikul arvestatakse kooliastmele kohaseid teemavaldkondi nii proosa-, draama- kui ka luuleteoste hulgast. Lisaks on võimalik valida teemakohaseid tekste ja teoseid, sealhulgas paikkondliku päritoluga ja uudiskirjanduse hulgast. Tervikkäsitlusele kuulub igas klassis vähemalt neli teost. Õpetaja võib kirjandusteoseid valides arvestada õpilaste eelistusi ning kultuurilis-rahvuslikku eripära.

Kirjandustundides tegeldakse funktsionaalse kirjaoskuse arendamiseks ka teabetekstidega, mis on seotud kultuurilooliselt tähenduslike isikutega. Kultuuriloolised tekstid aitavad mõista teose kirjanduslikku ja ajaloolist tagapõhja ning kirjandusprotsessi ja tekitavad huvi kultuuriloo vastu.

Õppeprotsessis saavad õpilased omaloomingulisi, sealhulgas kirjandusteostele, teistele tekstidele ja oma elamustele tuginevaid kirjutamiskogemusi, et arendada ja väärtustada loovust ja mõtlemisvõimet ning tuua esile kirjutaja isikupära ja annet. Tekstianalüüsis ning -loomes on olulised nii suuline kui kirjalik õppetegevus.

Kirjandusõpetus seostub peaaegu kõigi õppeainetega (esmajoones eesti keelega) ja kaunite kunstidega (folkloor, teater, film, kujutav kunst) ning toetab õppesisu kaudu õppekava läbivate teemade käsitlemist ja üldpädevuste saavutamist.

3.3. Kirjanduse õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

1. loeb eakohast eri žanris väärtkirjandust, arendab selle kaudu oma lugejaoskusi;
2. loeb ladusalt ja ilmekalt jõukohase keerukusega teksti ning mõistab seda;
3. oskab tutvustada loetud teoste sisu ja tegelasi, arutleda tegelassuhete ja probleemide üle, sealhulgas võrrelda tegelaste ning enda väärtushoiakuid ja huvisid;
4. oskab teksti- või elamuspõhiselt jutustada ja loetu üle arutleda;
5. kirjutab nii jutustavaid kui ka kirjeldavaid omaloomingulisi töid, väljendades end korrektselt;
6. oskab vajaliku teavet hankides kasutada eri allikaid, sealhulgas sõnaraamatuid ja internetti.

3.3.1. Õppesisu

5. klass Kirjandus

2 ainetundi nädalas, 70 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/Integratsioon
Lugemine 1. Eesmärgistatud lugemine, keskendumine, häälega ja hääleta lugemine. 2. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine, iseseisev lugemine, loetu tutvustamine kaaslastele. Aruteluks vajalike ülesannete täitmine, jutustamine.	- loeb mõtestatult teksti ja täidab ettenähtud ülesanded - oskab otsida endale huvipakkuvat kirjandusteost ja leida lugemisrõõmu - oskab tutvustada teistele loetu sisu ja tegelasi	Eesti keel.
Jutustamine Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi või märksõnade abil. Loo ümberjutustamine, uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. Oma mälestuspildist jutustamine. Jutustamine piltteksti põhjal (koomiks, illustratsioon, foto).	- jutustab tekstilähedaselt kavapunktide või märksõnade abil - jutustab mõttelt tervikliku ülesehitusega tõsielusündmuse või fantaasialoo - jutustab piltteksti põhjal	
Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine 1. Faktiküsimuste koostamine. Küsimustele vastamine, oma sõnadega teksti kavastamine.	- oskab küsi- ja väitlausetega teksti kavastada - oskab leida peamõtet ja detaile kirjeldada	Eesti keel.

<p>2. Lõikudekesksete mõtete otsimine, arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle, illustratiivsete näidete (iseloomulikud detailid) otsimine tekstist. Detailide kirjeldamine.</p> <p>3. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või muust teabeallikast.</p> <p>4. Tegelasete probleemi sõnastamine. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, nende iseloomustamine ja sündmuste järjekord.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab sõnaraamatut või muid teabeallikaid tundmatute sõnade tähenduse leidmiseks - leiab pea- ja kõrvaltegelased ja oskab neid iseloomustada 	
<p>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine</p> <p>1. Epiteedi ja võrdluse kasutamine, lihtsamate sümbolite seletamine.</p> <p>2. Valmi mõistukõne.</p> <p>3. Kõnekäänud ja vanasõnad.</p> <p>4. Luuletuse riimi leidmine ja loomine. Kujundliku väljendusoskuse arendamine.</p> <p>5. Looma- ja imemuinasjutu tunnused ja tüüptegelased.</p> <p>6. Seiklusjutu tunnused, pea- ja kõrvaltegelased.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb ära epiteedi ja võrdluse - teab allegooria tähendust - seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust - loeb luuletust ilmekalt ja oskab leida riime - saab aru hea ja kurja vastandamisest - saab aru seiklusjutu temast ja ideest ning oskab leida pea- ja kõrvaltegelasi 	
<p>Teksti esitus ja omalooming</p> <p>1. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo ja hääletugevuse valimine, õige hingamine ning kehahoid.</p> <p>2. Luuleteksti esitamine peast. Lühikese proosateksti esitamine dialoogi- või monoloogina.</p> <p>3. Kirjeldamine, selle ülesehitus, oluliste tunnuste esitamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine.</p> <p>4. Jutustuse ülesehitus, sidus lausestus, minavormis jutustamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab loo esitamisel kasutada kohast sõnavara, valida tempot, hääletugevust - esitab ilmekalt peast luuletust ja osaleb rollimängus - oskab kirjeldada esemeid, olendeid, inimesi, loodust - suudab väljendada oma suhtumist kirjeldatavasse - oskab jutustust üles ehitada, seda sidusa lausestusega kirja panna 	
<p>Rahvaluuletekstid</p> <p>1. Rahvalaulud: töölaulud, laulud tarkusest ja rumalusest;</p> <p>2. Tarkuse-, õppimis- ja tööteemalised vanasõnad ning kõnekäänud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb ära regivärsilise rahvalaulu, teab esituse omapära - eristab vanasõnu ja kõnekäände 	

3. Paikkondliku algupäraga rahvaluuletekstid.	- teab vähemalt üht paikkondliku algupäraga muistendit või muinasjuttu	
---	--	--

5. klassis käsitletavad tekstid ja terviklikult loetavad kirjandusteosed valitakse arvestusega, et esindatud oleksid kõik järgmised teemavaldkonnad:

Väärtused ja kõlblus. Enesehinnang. Ausus enese ja teiste vastu. Iseenda ning teiste vajadused ja huvid. Arusaamine heast ja halvast. Õiglus ja ebaõiglus. Kiiduväärne ja taunitav. Erinevus teistest. Minu hobid ja huvid. Minu tervis ja tulevik. Kohustused ja vastutus. Üksiolek ja hirmud.

Kodus ja koolis. Perekond. Kodu turvalisus. Armastus oma kodu ja koduste vastu. Suhted vanemate, kasuvanemate ja vanavanematega. Suhted õdede, vendade, teiste lähisugulastega. Poiste ja tüdrukute suhted. Sallivus teistsuguste inimeste suhtes. Abivajaja ning aitaja. Nohiklikkus ja tõrjutus. Piir oma ja võõra vahel. Piir lubatu ja lubamatu vahel.

Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus. Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale. Matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades. Kultuuride mitmekesisus. Erinevate rahvaste uskumused ja tavad. Käitumine erinevates kultuuriruumides. Külalislahkus. Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse. Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad.

Mängiv inimene. Ringmängud ja mängulust. Teatri võlumaailm. Leidlik probleemide lahendamine. Iluelamused. Mängult ja päriselt. Põhjendatud ja põhjendamata riskid

Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng. Minu osa looduse hoidmisel. Austav suhtumine elus- ja eluta loodusesse. Hädasolija aitamine. Lemmikloomad ning vastutus nende eest. Aastaaegade omanäolisus.

Kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Minu juured. Traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse. Suhe keelesse. Kodupaiga keel. Suhted teiste rahvustega.

Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon. Avastamisrõõm ja õppimiskogemused. Tänapäevased teabe otsimise ja edastamise võimalused. Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas. Internet kui ohuallikas. Käitumine suhtlusportaalides. Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.

Soovituslik loend teoste terviklikuks käsitlemiseks.

Harri Jõgisalu „Vennikese ja tema sõprade lood”

Andrus Kivirähk „Sirli, Siim ja saladused”

Aino Pervik „Arabella, mereröövli tütar”

Eno Raud „Roostevaba mõök”

Erich Kästner „Veel üks Lotte”

Astrid Lindgren „Vennad Lõvisüdamed” või „Röövlitütar Ronja”

Joanne Kathleen Rowling „Harry Potter ja tarkade kivi”

John Ronald Reuel Tolkieni „Kääbik”

vähemalt üks uudisproosateos omal valikul

üks vabalt valitud luulekogu

vähemalt üks paikkondliku autori proosa- või luuleteos

Põhjalikumalt käsitletavad autorid.

Friedrich Robert Faehmann, Harri Jõgisalu, Andrus Kivirähk, Friedrich Reinhold Kreutzwald, Astrid Lindgren, Leelo Tungal ning mõni paikkondlik tähtis kirjanik (tema elu-, tegevus- ja looming).

6. klass Kirjandus

2 ainetundi nädalas, 70 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/Integratsioon
<p>Lugemine</p> <p>1. Eesmärgistatud keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine. Tempo ja intonatsiooni jälgimine. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine. Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine. Häälega ja hääleta lugemine.</p> <p>2. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine, iseseisev lugemine. Lugemisorõõm. Loetu tutvustamine kaaslastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisarutelu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - loeb mõtestatult ja keskendunult teksti ning täidab ettenähtud ülesanded - suudab oma lugemist adekvaatselt hinnata - suudab jälgida etteloetavat teksti - suudab leida sobiva kirjandusteose ja tunneb lugemisorõõmu - tutvustab teistele loetud raamatut - suudab täita vajalikud ülesanded teose kohta 	<p>Eesti keel, inglise keel, vene keel.</p>
<p>Jutustamine</p> <p>Tekstilähedane sündmustest jutustamine märksõnade abil. Loo ümberjutustamine, uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. Aheljutustamine. Iseendaga või kellelegi teisega toimunud sündmusest jutustamine. Fantaasialoo jutustamine. Jutustamine piltteksti (foto, illustratsioon, karikatuur) põhjal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - jutustab tekstilähedaselt märksõnade abil - suudab jälgida ja jätkata lugu - jutustab mõttelt tervikliku ülesehitusega tõsielusündmuse või fantaasialoo - jutustab piltteksti põhjal 	<p>Eesti keel, inglise keel, vene keel.</p>
<p>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine</p> <p>1. Mälu- ja faktiküsimuste ning loovküsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tsitaadiga (tekstilõigu või fraasiga). Teksti kavastamine.</p> <p>2. Lõikudekesksete mõtete otsimine ja peamõtte sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle, illustratiivsete näidete (tsitaadid, iseloomulikud detailid) otsimine tekstist. Detailide kirjeldamine. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal, loetu põhjal järelduste</p>	<ul style="list-style-type: none"> - koostab teksti kohta eri liiki küsimusi - leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte - arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teema, põhisündmuse, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle - avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka igapäevaelust - otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb 	

<p>tegemine.</p> <p>3. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või muust teabeallikast ning oma sõnavara rikastamine.</p> <p>4. Tegelaste probleemi sõnastamine. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, nende iseloomustamine ja sündmuste järjekord. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendusteel. Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Sündmuste põhjuse-tagajärje seosed.</p>	<p>endale selgeks nende tähenduse</p> <ul style="list-style-type: none"> - suudab sõnastada pea- ja kõrvaltegelaste probleeme, lähtudes üldtunnustatud moraalinormidest, võrdleb ennast mõne tegelasega - tunneb ära sündmuse põhjused ja tagajärjed 	
<p>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine</p> <p>1. Epiteedi, võrdluse ja isikustamise äratundmine ning kasutamine, lihtsamate sümbolite seletamine.</p> <p>2. Valmi mõistukõne. Tegelaskõne varjatud tähenduse mõistmine.</p> <p>3. Kõnekäändude ja vanasõnade võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega. Koomilise leidmine tekstist.</p> <p>4. Luuletuse riimi leidmine ja loomine. Rahvalaulu olemus. Kujundliku väljendusoskuse arendamine. Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine. Algriimi leidmine rahvalauludest. Luuleteksti tõlgendamine, väljendusoskuse arendamine.</p> <p>5. Tekke- ja seletusmuistendi tunnused. Hiiu- ja vägilasmuistendi tunnused.</p> <p>6. Ajaloolise jutustuse tunnused, teema ja idee, probleem, tegelaskond.</p> <p>7. Päevik kui ilukirjandusliku teose vorm.</p> <p>8. Animafilmi olemus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb ära epiteedi, võrdluse ja isikustamise - tunneb lihtsamaid sümboleid - suudab lugeda ridade vahelt - teab allegooria tähendust - seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust - tunneb koomika liike ja suudab leida need tekstist - loeb luuletust ilmekalt ja oskab leida riime - leiab algriimi rahvalauludest - oskab kasutada algriimi oma tekstis - saab luuletekstist aru ja annab oma sõnadega edasi - teab muistendi tunnuseid ja vähemalt üht kodukoha muistendit - saab aru ajaloolise jutustuse teemast ja ideest ning tunnetab tegelaskonna probleeme - teab päeviku iseloomulikke tunnust ja kirjutab päeviku vormis oma ühe nädala 	<p>Ajalugu.</p> <p>Muusika.</p> <p>Ajalugu.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> sündmused - teab animafilmi olemust ja vajalikkust 	
<p>Teksti esitus ja omalooming</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo ja hääletugevuse valimine, õige hingamine ning kehahoid. 2. Luuleteksti esitamine peast. Lühikese proosateksti esitamine dialoogi- või monoloogina. 3. Kirjeldamine, selle ülesehitus, oluliste tunnuste esitamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine. 4. Jutustuse ülesehitus, sidus lausestus, minavormis jutustamine. 	<ul style="list-style-type: none"> - oskab loo esitamisel kasutada kohast sõnavara, valida tempot, hääletugevust - esitab ilmekalt peast luuletust ja osaleb rollimängus - oskab kirjeldada esemeid, olendeid, inimesi, loodust - suudab väljendada oma suhtumist kirjeldatavasse - oskab jutustust üles ehitada, seda sidusa lausestusega kirja panna 	Eesti keel, muusika.
<p>Rahvaluuletekstid</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rahvalaulud: töölaulud, laulud tarkusest ja rumalusest. 2. Tarkuse-, õppimis- ja tööteemalised vanasõnad ning kõnekäänud. 3. Paikkondliku algupäraga rahvaluuletekstid. 	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb ära regivärsilise rahvalaulu, teab esituse omapära - eristab vanasõnu ja kõnekäände - teab vähemalt üht paikkondliku algupäraga muistendit või muinasjuttu 	Muusika.

6. klassis käsitletavad tekstid ja terviklikult loetavad kirjandusteosed valitakse arvestusega, et esindatud oleksid kõik järgmised teemavaldkonnad:

Väärtused ja kõlblus. Enesehinnang. Ausus enese ja teiste vastu. Iseenda ning teiste vajadused ja huvid. Arusaamine heast ja halvast. Õiglus ja ebaõiglus. Kiiduväärne ja taunitav. Erinevus teistest. Minu hobid ja huvid. Minu tervis ja tulevik. Kohustused ja vastutus. Üksiolek ja hirmud.

Kodus ja koolis. Perekond. Kodu turvalisus. Armastus oma kodu ja koduste vastu. Suhted vanemate, kasuvanemate ja vanavanematega. Suhted õdede, vendade, teiste lähisugulastega. Poiste ja tüdrukute suhted. Sallivus teistsuguste inimeste suhtes. Abivajaja ning aitaja. Nohiklikkus ja tõrjutus. Piir oma ja võõra vahel. Piir lubatu ja lubamatu vahel.

Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus. Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale. Matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades. Kultuuride mitmekesisus. Erinevate rahvaste uskumused ja tavad. Käitumine erinevates kultuuriruumides. Külalislahkus. Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse. Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad.

Mängiv inimene. Ringmängud ja mängulust. Teatri võlumaailm. Leidlik probleemide lahendamine. Iluelamused. Mängult ja päriselt. Põhjendatud ja põhjendamata riskid

Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng. Minu osa looduse hoidmisel. Austav suhtumine elus- ja eluta loodusesse. Hädasolija aitamine. Lemmikloomad ning vastutus nende eest. Aastaegade omanäolisus.

Kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Minu juured. Traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse. Suhe keelesse. Kodupaiga keel. Suhted teiste rahvustega.

Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon. Avastamisrõõm ja õppimiskogemused. Tänapäevased teabe otsimise ja edastamise võimalused. Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas. Internet kui ohuallikas. Käitumine suhtlusportaalides. Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.

Soovituslik loend teoste terviklikuks käsitlemiseks.

Harri Jõgisalu „Vennikese ja tema sõprade lood”

Andrus Kivirähk „Sirli, Siim ja saladused”

Aino Pervik „Arabella, mereröövli tütar”

Eno Raud „Roostevaba mõök“

Erich Kästner „Veel üks Lotte”

Astrid Lindgren „Vennad Lõvisüdamed” või „Röövli tütar Ronja”

Joanne Kathleen Rowling „Harry Potter ja tarkade kivi”

John Ronald Reuel Tolkieni „Kääbik”

vähemalt üks uudisproosateos omal valikul

üks vabalt valitud luulekogu

vähemalt üks paikkondliku autori proosa- või luuleteos

Põhjalikumalt käsitletavad autorid.

Friedrich Robert Faehmann, Harri Jõgisalu, Andrus Kivirähk, Friedrich Reinhold Kreutzwald, Astrid Lindgren, Leelo Tungal ning mõni paikkondlik tähtis kirjanik (tema elu-, tegevus- ja looming).

3.4. Kirjanduse õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

1. väljendab end korrektselt suuliselt ja kirjalikult, jutustab kokkuvõtvalt teoses toimunust, arutleb teoses kujutatut üle ning kirjutab omaloomingulisi töid;
2. loeb eakohast eri žanris väärtkirjandust, kujundab selle kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning arendab lugejaoskusi;
3. mõistab teose lugemisel tekkivate seisukohtade paljusust, väärtustab erinevaid ideid jakujutamiseviise;
4. tõlgendab, analüüsib ja mõistab kirjandusteost kui erinevate lugude ja inimsuhete, elamuste ja väärtuste allikat ning erinevate seisukohtade peegeldajat;
5. väärtustab kirjandust kui oma rahvuskultuuri olulist osa ja eri rahvaste kultuuri tutvustajat;
6. kasutab vajaliku teabe hankimiseks erinevaid allikaid, nii teatmeteoseid kui ka internetti.

3.4.1. Õppesisu

7. klass Kirjandus

2 ainetundi nädalas, 70 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/Integratsioon
Lugemine ja jutustamine 1. Lugemise iseseisev eesmärgistamine. Kiire ja aeglane lugemine, ülelibisev ja süvenenud lugemine.	- suudab lugeda eesmärgis-tatult ja süvenenult	

2. Erinevate lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.	- valdab erinevaid lugemistehnikaid ja suudab jälgida ning analüüsida etteloetavat teksti	Vene keel
3. Huvipakkuva kirjanduse leidmine ja iseseisev lugemine.	- tutvustab loetud raamatu autorit, sisu ja probleeme kaaslastele - jagab kaaslastele lugemissoovitusi ja põhjendab nende valikut	
4. Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil. Loo jutustamine teksti kompositsioonist lähtuvalt.	- jutustab tegevuse aja, koha, tegelaste ja sündmuste vaatepunktist lähtuvalt	
Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine		
1. Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis- fantaasiaküsimused. Küsimustele vastamine tsitaadiga.	- oskab vastata fakti-, järeldamis- ja fantaasiaküsimustele oma sõnadega	
2. Teksti kavastamine: kavapunktid väitlause ja märksõnadena. Teksti kesksete mõtete leidmine. Teose teema ja peamõtte sõnastamine. Kokkuvõtte kirjutamine.	- leiab teksti keskset mõtet, sõnastab peamõtte ja kirjutab kokkuvõtte	Eesti keel, vene keel.
3. Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Autori hoiaku ja teose sõnumi mõistmine ning sõnastamine. Oma arvamuse sõnastamine.	- arutleb teoses käsitletud teemal, sõnastab oma arvamuse - mõistab autori hoiakut ja teose sõnumit	
4. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest	- rikastab oma sõnavara teabeallikatest sõnade tähenduse otsimisega	Arvutiõpetus.
Teksti kui terviku mõistmine		
1. Teose käigus tegelasega toimunud muutuste leidmine. Lihtne ja keeruline tegelane. Tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine.	- leiab teose käigus tegelastega toimunud muutused - sõnastab tegelastevahelise põhikonflikti	
2. Kirjanduse tüüptegelased. Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Miljöö kirjeldamine. Sündmuste põhjus ja tagajärg.	- tunneb tüüptegelased teosest - suudab kirjeldada miljööd - leiab põhjuse-tagajärje seosed	
3. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest.	- seostab teose sündmused ajaloolise taustaga	ajalugu

4. Tekstist filmilike episoodide leidmine.	- suudab võrrelda filmi ja kirjandusteost	
Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine, kirjandusliku metakeele tundmine		
1. Rahvaluule lühiliigid.	- tunneb ära ja oskab luua kõnekäände, vanasõnu ja mõistatusi	
2. Regilaul.	- leiab rahvalaulu elemendid - leiab regilaulust mõttekordused	Muusika.
3. Kõnekujundid. Kordused ja hüüatused.	- tunneb ära epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise, korduse ja hüüatuse ja oskab neid kasutada	
4. Allegooria ja allteksti mõistmine. Piltluule tõlgendamine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika.	- tunneb ära koomikaliigid	Kunst.
5. Luuleteksti tõlgendamine. Autori keelekasutuse omapära. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.	- saab aru luuletuse sisust, oskab leida autorile omapärast keelekasutust ja arendab oma kujundlikku väljendusoskust	
6. Luule vorm: värss, stroof, riimiskeemid.	- teab luule riimiskeeme ja põhimõisteid	
7. Luuletuse liigid ja tunnused. Ood, ballaad, haiku ja vabavärss.	- tunneb ära oodi, ballaadi, haiku ja vabavärsilise luule	
8. Rahvaluule liigid ja alaliigid: rahvalaul, rahvajutt ja lühiliigid.	- tunneb rahvaluule liike ja tunnuseid	
9. Rahvalaul.	- eristab regilaulu ja riimilist rahvalaulu	Muusika.
10. Muinasjutt.	- teab muinasjutu tunnuseid, ülesehitust ja rändavust	
11. Muistend. Müüt.	- teab muistendi tunnuseid ja oskab jutustada ühte kodukohaga seotud muistendit - eristab müüti muistendist	
12. Naljand ja anekdoot. Tänapäeva folkloor ehk poploor. Puändi olemus.	- teab, et naljandid ja anekdoodid muutuvad koos ühiskonna muutumisega - teab puändi olemust	

13. Teksti kompositsioonelemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon ja lõpplahendus.	- teab teksti kompositsioonelemente ja kasutab neid oma loometöös	Eesti keel.
14. Kirjanduse põhiliigid.	- teab eepika, lüürika ja draamatika põhitunnuseid	
15. Kirjandusteose dramatiseering.	- suudab osaleda kirjandusteose dramatiseeringus	
16. Filmikunsti väljendusvahendid: pilt ja sõna, kaader filmis.	- teab filmikunsti põhilisi väljendusvahendeid	
Teksti esitus ja omalooming		
1. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida). Esituse ladusus, selgus ja teksti täpsus.	- oskab valida kohast sõnavara, hääletugevust ja tempot - jälgib korrektset kehahoidu, hingamist, diktsiooni, silmsidet, miimikat ja žeste	Eesti keel, kehaline kasvatus, vene keel.
2. Lugemissoovituste jagamine kaaslastele.	- kasutab teost tutvustades illustreerivaid katkendeid	
3. Luuletekst ja lühike proosatekst (dialoog või monoloog)	- suudab esitada peast ilmekalt luuletust ja lühikest proosateksti	
4. Muistendi, rahvalaulu, naljaloo, seiklusjutu, kirja ühelt tegelaselt teisele kirjutamine.	- suudab kirjutada muistendi, rahvalaulu, naljaloo, seiklusjutu ja kirja ühelt tegelaselt teisele	Eesti keel.
5. Ulme- või detektiivjutu, haiku, vabavärsilise luuletuse kirjutamine.	- oskab kirjutada ulme- või detektiivjuttu, haikut ja vabavärssi	Eesti keel.
6. Muinasjutt, muistend, regilaul, luuletus.	- oskab kirjutada muinasjuttu, muistendit, regilaulu ja luuletust	Eesti keel.

7. klassis käsitletavat tekstid ja terviklikult loetavad kirjandusteosed valitakse arvestusega, et esindatud oleksid kõik järgmised temavaldkonnad:

Väärtused ja kõlblus. Enesehinnang, Eneseväärikus. Ausus enese ja teiste vastu. Iseenda ja teiste vajadused ning huvid. Kirjutatud ja kirjutamata seadused. Arusaamine heast ja halvast. Õiglus ja ebaõiglus. Kiiduväärne ja taunitav. Erinevus teistest. Eesmärgid. Eneseotsingud. Minu hobid ja huvid. Minu tervis ja tulevik. Õnnelik olemine. Minu tugevad ja nõrgad küljed. Rikkuse ja vaesusega seotud probleemid.

Kodus ja koolis. Perekond. Kodu turvalisus. Vägivald kodus. Kodu toetav jõud. Armastus oma kodu ja koduste vastu. Suhted vanemate ja kasuvanematega. Eri põlvkondade ühised ja erinevad tõekspidamised. Suhted õdede, vendade, teiste lähisugulastega. Suhted eakaaslastega. Suhted õpetajatega. Poiste ja tüdrukute suhted. Esimene armastus. Ühised väärtused. Kohustused ja vastutus. Koostegutsemine ja üksiolek. Hirmud. Erinevad kooliprobleemid ja koolivägivald. Abivajaja ning aitaja. Sallivus teistsuguste inimeste suhtes. Mina grupi liikmena. Liidriks olek. Nohiklikkus ja tõrjutus. Piir oma ja võõra vahel. Piir lubatu ja lubamatu vahel

Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus. Kultuuride mitmekesisus. Rahvuskultuur.

Klassi- ja noortekultuur. Matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades. Erinevate rahvaste uskumused ja tavad. Külalislahkus. Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale. Rahvuskultuuri säilitajad ja arendajad.

Mängiv inimene. Ringmängud ja mängulust. Sõnamängud. Teatri võlumaailm. Mängulisus elus ja loomingus. Leidlik probleemide lahendamine. Loova mõtteviisi rakendamine. Iluelamused. Loominguline koostöö. Mängult ja päriselt. Põhjendatud ja põhjendamata riskid. Riskeerimisjulgus.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Roheline mõtteviis. Minu osa looduse hoidmisel. Üleilmsed loodushoiuprobleemid. Austav suhtumine elus- ja eluta loodusesse. Hädasolija aitamine. Lemmikloomad ja vastutus nende eest. Tasakaal looduses. Aastaaegade omanäolisus. Loodus kui ilu allikas.

Kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Mina Eesti ühiskonna liikmena. Minu juured. Seos mineviku, oleviku vahel. Ajaloomälu. Traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse. Suhe keelesse. Kodupaiga väärtustamine. Kangelaslikkus. Rahvusidentiteet. Eestlaste ja venelaste suhted.

Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon. Avastamisrõõm ja õppimiskogemused. Tänapäevased teabe otsimise ja edastamise võimalused. Internet kui silmaringi avardaja ja infoallikas. Internet kui ohuallikas. Keeleline mõjutamine. Käitumine suhtlusportaalides. Infoteadlik inimene. Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.

Soovituslik loend teoste terviklikuks käsitlemiseks

Eduard Bornhöhe „Tasuja“

Oskar Luts „Kevade“

SassHenno „Mina olin siin“

Diana Leesalu „Mängult on päriselt“

Helga Nõu „Pea suu!“ või muu noorsooromaan

Aidi Vallik „Kuidas elad, Ann?“ või „Mis teha, Ann?“ või „Mis sinuga juhtus, Ann?“

Paulo Coelho „Alkeemik“

üks reisikiri omal valikul

vähemalt üks uudisproosateos omal valikul

üks vabalt valitud luulekogu

vähemalt üks paikkondliku autori proosa- või luuleteos

Rahvaluule tekstivalik

Eri liiki muistendid ja muinasjutud.

Koha- ja ajaloolised muistendid, usundilised muistendid.

Kaval-Antsu ja Vanapagana lood.

Rahvalaulud (laulud sõprusest ja vaenlastest, mõistatuslaulud, pulma- ja armastuslaulud, kiidu- ja pilalaulud, tähtpäeva-, mängu- ja draamaelementidega laulud).

Rahvanaljandid, anekdoodid.

Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid.

Sõpruseemalised ja eetilisi hoiakuid kajastavad, aja, tähtpäevade ning kommetega seotud vanasõnad ja kõnekäänud.

Eesti rahva mõistatusi.

Paikkondliku algupäraga rahvaluuletekstid, muistendid.

Põhjalikumalt käsitletavat autorid

Oskar Luts, Jüri Parijõgi, Kristjan Jaak Peterson, Hando Runnel ning mõne paikkondlikult tähtsa kirjaniku loomingulugu.

8. klass Kirjandus

2 ainetundi nädalas, 70 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/Integratsioon
Lugemine ja jutustamine 1. Lugemise iseseisev eesmärgistamine. Kiire ja aeglane lugemine, ülelibisev ja süvenenud lugemine.	- suudab lugeda eesmärgis-tatult ja süvenenult - oskab lugeda süvenenult ja ülelibisevalt	
2. Eesmärgistatud ülelugemine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoscuse hindamine.	- oskab analüüsida oma lugemisoscust ja seda hinnata - vajadusel kasutab eesmärgistatud ülelugemist	
3. Huvipakkuva kirjanduse leidmine ja iseseisev lugemine.	- tutvustab loetud raamatu autorit, sisu ja probleeme kaaslastele - jagab kaaslastele lugemissoovitusi ja põhjendab nende valikut	
4. Loo jutustamine teksti kompositsioonist lähtuvalt.	- jutustab teksti kompositsioonist lähtuvalt ja eri vaatepunktidest lähtuvalt	
5. Tsitaatide kasutamine jutustamisel. Kokkuvõtlik jutustamine. Lugemise ajal tekkinud kujutluspildist jutustamine.	- oskab jutustades kasutada tsitaate teosest ja kokkuvõtvalt süžeed edasi anda - oskab oma kujutluspilti teistele edasi anda	Kunst.
6. Erinevad meedia jutustamisviisid.	- tutvub erinevate meedia jutustamisviisidega (raadio, televisioon, internet)	Arvutiõpetus.
Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine 1. Ilukirjanduse põhiliigid.	- tunneb eepika, lüürika ja draamatika tunnuseid	
2. Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, fantaasiaküsimused. Küsimustele vastamine tsitaadiga.	- oskab vastata fakti-, järeldamis- ja fantaasiaküsimustele oma sõnadega ja tsitaadiga	Eesti keel.

3. Teksti kesksete mõtete leidmine. Teose teema ja peamõtte sõnastamine. Kokkuvõtte kirjutamine.	- leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab peamõtte ja kirjutab kokkuvõtte	Eesti keel.
4. Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Autori hoiaku ja teose sõnumi mõistmine ning sõnastamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine tekstinäidete varal. Illustratiivsete näidete leidmine tekstist ja valiku põhjendamine.	- arutleb teoses käsitletud teemal, sõnastab oma arvamuse - mõistab autori hoiakut ja teose sõnumit - põhjendab ja kaitseb oma arvamust - suudab tõestada esitatud väiteid oma elukogemuse ning tekstinäidete varal	
5. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest.	- rikastab oma sõnavara teabeallikatest sõnade tähenduse otsimisega	Eesti keel.
Teksti kui terviku mõistmine		
1. Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt.	- oskab näha erinevaid tegelasi muutavas keskkonnas	
2. Teose käigus tegelasega toimunud muutuste leidmine. Lihtne ja keeruline tegelane. Tegelasvahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine. Tegelase suhe iseenda, teiste tegelaste ning ümbritseva maailmaga.	- leiab teose käigus tegelastega toimunud muutused - sõnastab tegelasvahelise põhikonflikti - mõistab tegelase suhet iseenda ja ümbritseva maailmaga	
3. Kirjanduse tüüptegelased. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Tegevuse pingestumine, kulminatsioon ja lahendus. Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Miljöö kirjeldamine.	- tunneb tüüptegelased teosest - tunneb tegelasrühmade vahelist konflikti ja selle gradatsiooni - suudab kirjeldada miljööd	
4. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatu seostamine.	- seostab teose sündmused ajaloolise taustaga - tunneb Eesti aja- ja kultuurilugu	ajalugu
5. Tekstist filmilike episoodide leidmine.	- suudab võrrelda filmi ja kirjandusteost	Kunst.
Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine, kirjandusliku metakeele tundmine		
1. Rahvaluule lühivormid.	- tunneb ära ja oskab luua kõnekäände, vanasõnu ja mõistatusi	

	- oskab ära arvata mõistatuse kui sõnalise peitepildi	
2. Regilaul.	- leiab rahvalaulu elemendid - oskab leida mõttekordusi regivärsist - leiab autori luulest rahvalaulu elemendid	Muusika.
3. Sümbolid kirjandusteoses.	- oskab seletada sümbolite tähendust	Kunst.
4. Kõnekujundid. Kordused ja hüüatused.	- tunneb ära epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise, korduse ja hüüatuse ja oskab neid kasutada - kasutab neid kõnekujundeid looduskirjeldustes	Kunst.
5. Allegooria ja allteksti mõistmine. Piltluule tõlgendamine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika.	- tunneb ära koomikaliigid	
6. Luuleteksti tõlgendamine. Autori keelekasutuse omapära. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.	- saab aru luuletuse sisust, oskab leida autorile omapärast keelekasutust ja arendab oma kujundlikku väljendusoskust - joonistab luuletuse	
7. Luule vorm: värss, stroof, riimiskeemid.	- teab luule riimiskeeme ja põhitunnuseid	Muusika.
8. Luuletuse liigid ja tunnused. Ood, ballaad, haiku, sonett ja vabavärss.	- tunneb ära oodi, ballaadi, haiku, soneti ja vabavärsilise luule	
9. Rahvaluule liigid ja alaliigid: rahvalaul, rahvajutt ja lühiliigid.	- tunneb rahvaluule liike ja tunnuseid	
10. Rahvalaul.	- eristab regilaulu ja riimilist rahvalaulu - kirjutab tänapäevase regilaulu	Muusika.
11. Kunstmuinasjutt.	- teab kunstmuinasjutu tunnuseid, ülesehitust	
12. Müüt.	- teab müütide päritolu ja tunnuseid - oskab jutustada üht müüti	
13. Naljand ja anekdoot. Tänapäeva folkloor ehk poploor. Puändi olemus.	- teab, et naljandid ja anekdoodid muutuvad koos ühiskonna	Ajalugu.

	<ul style="list-style-type: none"> - muutumisega - teab puändi olemust 	
14. Teksti kompositsioonelemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon ja lõpplahendus.	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb jututrepi olemust 	
15. Kirjanduse põhiliigid.	<ul style="list-style-type: none"> - teab eepika, lüürika ja draamatika põhitunnuseid 	
16. Filmilikkus teoses.	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb ära filmiliku teose dialoogi ja täpse kirjelduse järgi 	
17. Kirjandusteose ekraniseering.	<ul style="list-style-type: none"> - teab, et põhirõhk on tegevusel 	
18. Arvustus.	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb arvustuse olemust ja oskab seda kirjutada 	Eesti keel.
Teksti esitus ja omalooming 1. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida). Esituse ladusus, selgus ja teksti täpsus.	<ul style="list-style-type: none"> - oskab valida kohast sõnavara, hääletugevust ja tempot - jälgib korrektset kehahoidu, hingamist, diktsiooni, silmsidet, miimikat ja žeste - teab, kellele esineb 	Kehaline kasvatus.
2. Lugemissoovituste jagamine kaaslastele.	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab teost tutvustades illustreerivaid katkendeid - koostab ja esitab kirjandusteost tutvustava ettekande 	
3. Luuletekst ja lühike proosatekst (dialoog või monoloog)	<ul style="list-style-type: none"> - suudab esitada peast ilmekalt luuletust ja lühikest proosateksti 	
4. Draamatekst.	<ul style="list-style-type: none"> - oskab draamateost ositi esitada 	
5. Seiklusjutu, valmi või allegoorilise loo, naljaloo ja kirjutamine.	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb žanride tunnuseid ja oskab kirjutada, lähtudes oma vaatepunktist 	Eesti keel.
6. Draamateose tegelase monoloogi või dialoogi kirjutamine muudetud žanris.	<ul style="list-style-type: none"> - kirjutab omaloomingulise näidendi 	Eesti keel.
7. Fantaasia-, ulme- ja õuduskirjandus.	<ul style="list-style-type: none"> - kirjutab ühe neist kolmest 	

VIII klassis käsitletavad tekstid ja terviklikult loetavad kirjandusteosed valitakse arvestusega, et esindatud oleksid kõik järgmised teemavaldkonnad:

Väärtused ja kõlblus. Enesehinnang. Eneseväärikus. Ausus enese ja teiste vastu. Iseenda ja teiste vajadused ning huvid. Kirjutatud ja kirjutamata seadused. Arusaamine heast ja halvast. Õiglus ja ebaõiglus. Kiiduväärne ja taunitav. Erinevus teistest. Eesmärgid. Eneseotsingud. Minu hobid ja huvid. Minu tervis ja tulevik. Õnnelik olemine. Minu tugevad ja nõrgad küljed. Rikkuse ja vaesusega seotud probleemid.

Kodus ja koolis. Perekond. Kodu turvalisus. Vägivald kodus. Kodu toetav jõud. Armastus oma kodu ja koduste vastu. Suhted vanemate ja kasuvanematega. Eri põlvkondade ühised ja erinevad tõekspidamised. Suhted õdede, vendade, teiste lähisugulastega. Suhted eakaaslastega. Suhted õpetajatega. Ühised väärtused. Kohustused ja vastutus. Koostegutsemine ja üksiolek. Hirmud. Erinevad kooliprobleemid ja koolivägivald. Abivajaja ning aitaja. Sallivus teistsuguste inimeste suhtes. Mina grupi liikmena. Liidriks olek. Nohiklikkus ja tõrjutus. Piir oma ja võõra vahel. Piir lubatu ja lubamatu vahel

Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus. Kultuuride mitmekesisus. Elu eri kultuurides. Rahvuskultuur. Regionaalne, professionaalne, klassi-, noorte- jm kultuur. Erinevate rahvaste uskumused ja tavad. Külalislahkus. Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale. Rahvuskultuuri säilitajad ja arendajad. Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ning hoidjad

Mängiv inimene. Teatri võlumaailm. Mängulisus elus ja loomingus. Leidlik probleemide lahendamine. Loova mõtteviisi rakendamine. Iluelamused. Loominguline koostöö. Mängu ja elu piirid. Mängult ja päriselt. Põhjendatud ja põhjendamata riskid. Riskeerimisjulgus. Mõtlemisvabadus ja mõtlemiskohustus.

Keskond ja jätkusuutlik areng. Roheline mõtteviis. Minu osa looduse hoidmisel. Üleilmsed loodushoiuprobleemid. Austav suhtumine elus- ja eluta loodusesse. Hädasolija aitamine. Lemmikloomad ja vastutus nende eest. Tasakaal looduses. Looduse ürgjõud ja kahekõne loodusega. Aastaaegade omanäolisus. Loodus kui ilu allikas. Linna- ja maakeskkonna erinevus. *Kodanikuühiskond ja rahvussuhted.* Mina Eesti ühiskonna liikmena. Minu juured. Seos mineviku, oleviku ja tuleviku vahel. Ajaloomälu. Traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse. Suhe keelesse. Murdekeele omapära. Kodupaiga väärtustamine. Kangelaslikkus. Rahvusidentiteet. Suhted teiste rahvaste esindajatega. Eestlaste ja venelaste suhted. Rassismiprobleemid. Teistsuguste kultuuride austamine.

Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon. Avastamisrõõm ja õppimiskogemused. Tänapäevased teabe otsimise ja edastamise võimalused. Internet kui silmaringi avardaja ja infoallikas. Internet kui ohuallikas. Keeleline mõjutamine. Käitumine suhtlusportaalides. Infoteadlik inimene. Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.

Soovituslik loend teoste terviklikuks käsitlemiseks

Eduard Bornhöhe „Vürst Gabriel ehk Pirita kloostri viimsed päevad”

Sass Henno „Mina olin siin”

Diana Leesalu „Mängult on päriselt”

Helga Nõu „Kuues sõrm” või muu noorsooromaan

Katrin Reimus „Haldjatants”

Paulo Coelho „Alkeemik”

William Golding „Kärbeste jumal”

George Orwell „Loomade farm”

Antoine de Saint-Exupéry „Väike prints”

üks Terry Pratchetti romaan „Autojuhid”

üks Agatha Christie või Arthur Conan Doyle'i romaan omal valikul

vähemalt üks uudisproosateos omal valikul

üks vabalt valitud luulekogu

Rahvaluule tekstivalik.

Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid.

Friedrich Robert Faehlmanni „Müütilised muistendid“

Põhjalikumalt käsitletavat autorid.

Fred Jüssi, Kristjan Jaak Petersoni, Hando Runnel, Anton Hansen Tammsaare, Marie Under

9. klass Kirjandus

2 ainetundi nädalas, 70 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/Integratsioon
Lugemine ja jutustamine 1. Lugemise iseseisev eesmärgistamine. Kiire ja aeglane lugemine, ülelibisev ja süvenenud lugemine.	- suudab lugeda eesmärgis-tatult ja süvenenult - oskab lugeda süvenenult ja ülelibisevalt - loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestades	
2. Eesmärgistatud ülelugemine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine.	- oskab analüüsida oma lugemisoskust ja seda hinnata - vajadusel kasutab eesmärgistatud ülelugemist	
3. Huvipakkuva kirjanduse leidmine ja iseseisev lugemine.	- väärtustab lugemist	
4. Loo jutustamine teksti kompositsioonist lähtuvalt. Tegevuse aja ja koha muutmise. Uute tegelaste ja sündmuste lisamine.	- jutustab teksti kompositsioonist lähtuvalt ja eri vaatepunktidest lähtuvalt	
5. Tsitaatide kasutamine jutustamisel. Kokkuvõtlik jutustamine. Lugemise ajal tekkinud kujutluspildist jutustamine.	- oskab jutustades kasutada tsitaate teosest ja kokkuvõtvalt süžeed edasi anda - oskab oma kujutluspilti teistele edasi anda	Kunst.
6. Erinevad meedia jutustamisviisid.	- tutvub erinevate meedia jutustamisviisidega (raadio, televisioon, internet)	Arvutiõpetus.
Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine 1. Ilukirjanduse põhiliigid.	- tunneb eepika, lüürika ja draamatika tunnuseid - teab seotud ja sidumata kõne omapära	
2. Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, fantaasia-, analüüsi- ja hindamisküsimused.	- oskab vastata fakti-, järeldamis-, fantaasia-, analüüsi- ja hindamis-	

Küsimustele vastamine tsitaadiga.	küsimustele oma sõnadega ja tsitaadiga	
3. Teksti kesksete mõtete leidmine. Teose teema ja peamõtte sõnastamine. Kokkuvõtte kirjutamine. Konspekti koostamine.	<ul style="list-style-type: none"> - leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab peamõtte ja kirjutab kokkuvõtte - -oskab koostada konspekti 	Eesti keel.
4. Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Autori hoiaku ja teose sõnumi mõistmine ning sõnastamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine tekstinäidete varal. Illustratiivsete näidete leidmine tekstist ja valiku põhjendamine. Probleemi olemuse-, põhjuse-, tagajärje-, lahenduse seoste üle arutlemine.	<ul style="list-style-type: none"> - arutleb teoses käsitletud teemal, sõnastab oma arvamuse - mõistab autori hoiakut ja teose sõnumit - põhjendab ja kaitseb oma arvamust - suudab tõestada esitatud väiteid oma elukogemuse ning tekstinäidete varal - põhjendab oma valikuid ja arutleb erinevate seoste üle 	
5. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest.	- rikastab oma sõnavara teabeallikatest sõnade tähenduse leidmisega	Arvutiõpetus.
Teksti kui terviku mõistmine		
1. Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt.	- oskab näha erinevaid tegelasi muutavas keskkonnas	
2. Teose käigus tegelasega toimunud muutuste leidmine. Lihtne ja keeruline tegelane. Tegelasvahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine. Tegelase suhe iseenda, teiste tegelaste ning ümbritseva maailmaga.	<ul style="list-style-type: none"> - leiab teose käigus tegelastega toimunud muutused - sõnastab tegelasvahelise põhikonflikti - mõistab tegelase suhet iseenda ja ümbritseva maailmaga - teab, et tegelane on teose võti 	
3. Kirjanduse tüüptegelased. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Tegevuse pingestumine, kulminatsioon ja lahendus. Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Miljöö kirjeldamine.	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb tüüptegelased teosest - tunneb tegelasrühmade vahelist konflikti ja selle gradatsiooni - suudab kirjeldada miljööd - oskab mitme teose peategelasi omavahel võrrelda 	Kunst.

4. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatu seostamine.	<ul style="list-style-type: none"> - seostab teose sündmused ajaloolise taustaga - tunneb Eesti aja- ja kultuurilugu 	Ajalugu
5. Tekstist filmilike episoodide leidmine.	<ul style="list-style-type: none"> - suudab võrrelda filmi ja kirjandusteost 	
Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine, kirjandusliku metakeele tundmine 1. Regilaul.	<ul style="list-style-type: none"> - leiab rahvalaulu elemendid - oskab leida mõttekordusi regivärsist - leiab autori luulest rahvalaulu elemendid 	Muusika.
2. Sümbolid kirjandusteoses.	<ul style="list-style-type: none"> - oskab seletada sümbolite tähendust 	Kunst.
3. Kõnekujundid. Kordused ja hüüatused. Ironia, släng, paroodia.	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb ära epiteedi, võrdluse, metafoori, metonüümia, isikustamise, korduse, hüüatuse ja retoorilise küsimuse - kasutab neid kõnekujundeid kirjeldustes - tunneb ära teose autori stiililise omapära 	
4. Allegooria ja allteksti mõistmine. Piltluule tõlgendamine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika.	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb ära koomikaliigid 	
5. Luuleteksti tõlgendamine. Autori keelekasutuse omapära. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.	<ul style="list-style-type: none"> - saab aru luuletuse sisust, oskab leida autorile omapärast keelekasutust ja arendab oma kujundlikku väljendusoskust 	Muusika.
6. Luule vorm: värss, stroof, riimiskeemid.	<ul style="list-style-type: none"> - teab luule riimiskeeme ja põhitunnuseid 	Muusika.
7. Luuletuse liigid ja tunnused. Ood, ballaad, haiku, sonett ja vabavärss. Poem.	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb ära oodi, ballaadi, haiku, soneti, poemi ja vabavärsilise luule 	
8. Rahvaluule liigid ja alaliigid: rahvalaul, rahvajutt ja lühiliigid.	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb rahvaluule liike ja tunnuseid 	Ajalugu.
9. Rahvalaul.	<ul style="list-style-type: none"> - eristab regilaulu ja riimilist rahvalaulu 	Muusika.
10. Tänapäeva folkloor ehk poploor. Puändi olemus.	<ul style="list-style-type: none"> - teab puändi olemust 	Ajalugu.
11. Kirjanduse põhiliigid.	<ul style="list-style-type: none"> - teab eepika, lüürika ja draamatika 	

	põhitunnuseid	
12. Filmilikkus teoses.	- tunneb ära filmiliku teose dialoogi ja täpse kirjelduse järgi	
13. Kirjandusteose ekraniseering.	- teab, et põhirõhk on tegevusel	
14. Arvustus.	- tunneb arvustuse olemust ja oskab seda kirjutada	
15. Plagiaat.	- teab, et plagiaat on kuritegu	
Teksti esitus ja omalooming		
1. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida). Esituse ladusus, selgus ja teksti täpsus.	- oskab valida kohast sõnavara, hääletugevust ja tempot - jälgib korrektset kehahoidu, hingamist, diktsiooni, silmsidet, miimikat ja žeste - teab, kellele esineb	
2. Luuletekst ja lühike proosatekst (dialoog või monoloog). Kõne.	- suudab esitada peast ilmekalt luuletust ja lühikest proosateksti ja kõnet	
3. Draamatekst.	- oskab draamateost lavastada ja ositi esitada	
4. Seiklusjutu, valmi või allegoorilise loo, naljaloo kirjutamine.	- tunneb žanride tunnuseid ja oskab kirjutada, lähtudes oma vaatepunktist	
5. 5.Draamateose tegelase monoloogi või dialoogi kirjutamine muudetud žanris.	- kirjutab omaloomingulise näidendi	Eesti keel.
6. Fantaasia-, ulme- ja õuduskirjandus.	- oskab kirjutada kõiki jutuliike	Eesti keel.

IX klassis käsitletavat tekstid ja terviklikult loetavad kirjandusteosed valitakse arvestusega, et esindatud oleksid kõik järgmised temavaldkonnad:

Väärtused ja kõlblus. Enesehinnang. Enesevääriskus. Ausus enese ja teiste vastu. Iseenda ja teiste vajadused ning huvid. Kirjutatud ja kirjutamata seadused. Arusaamine heast ja halvast. Õiglus ja ebaõiglus. Kiiduväärne ja taunitav. Erinevus teistest. Eesmärgid. Eneseotsingud. Minu hobid ja huvid. Minu tervis ja tulevik. Õnnelik olemine. Minu tugevad ja nõrgad küljed. Rikkuse ja vaesusega seotud probleemid.

Kodus ja koolis. Perekond. Kodu turvalisus. Vägivald kodus. Kodu toetav jõud. Armastus oma kodu ja koduste vastu. Suhted vanemate ja kasuvanematega. Eri põlvkondade ühised ja erinevad tõekspidamised. Suhted õdede, vendade, teiste lähisugulastega. Suhted eakaaslastega. Suhted õpetajatega. Poiste ja tüdrukute suhted. Armastus. Ühised väärtused. Kohustused ja

vastutus. Koostegutsemine ja üksiolek. Hirmud. Erinevad kooliprobleemid ja koolivägivald. Abivajaja ning aitaja. Sallivus teistsuguste inimeste suhtes. Mina grupi liikmena. Liidriks olek. Nohiklikkus ja tõrjutus. Piir oma ja võõra vahel. Piir lubatu ja lubamatu vahel

Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus. Kultuuride mitmekesisus. Elu eri kultuurides. Rahvuskultuur. Regionaalne, professionaalne, klassi-, noorte- jm kultuur. Sallivus erinevate kultuurinähtuste suhtes. Matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades. Erinevate rahvaste uskumused ja tavad. Käitumine erinevates kultuuriruumides. Külalislahkus. Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse. Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale. Rahvuskultuuri säilitajad ja arendajad. Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ning hoidjad

Mängiv inimene. Ringmängud ja mängulust. Sõnamängud. Teatri võlumaailm. Mängulisus elus ja loomingus. Leidlik probleemide lahendamine. Loova mõtteviisi rakendamine. Iluelamused. Loominguline koostöö. Mängu ja elu piirid. Mängult ja päriselt. Põhjendatud ja põhjendamata riskid. Riskeerimisjulgus. Mõtlemisvabadus ja mõtlemiskohustus.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Roheline mõtteviis. Minu osa looduse hoidmisel. Üleilmsed loodushoiuprobleemid. Loodus kui iluallikas.

Kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Mina Eesti ühiskonna liikmena. Minu juured. Seos mineviku, oleviku ja tuleviku vahel. Ajaloomälu. Traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse. Suhe keelesse. Murdekeele omapära. Kodupaiga väärtustamine. Kangelaslikkus. Rahvusidentiteet. Suhted teiste rahvaste esindajatega. Eestlaste ja venelaste suhted. Rassismiprobleemid. Teistsuguste kultuuride austamine

Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon. Avastamisrõõm ja õppimiskogemused. Tänapäevased teabe otsimise ja edastamise võimalused. Internet kui silmaringi avardaja ja infoallikas. Internet kui ohuallikas. Keeleline mõjutamine. Käitumine suhtlusportaalides. Infoteadlik inimene.

Soovituslik loend teoste terviklikuks käsitlemiseks

Eduard Bornhöhe „Vürst Gabriel ehk Pirita kloostri viimseid päevad”

Oskar Luts „Suvi“

August Kitzberg „Libahunt”

Albert Kivikas „Nimed marmortahvlil”

Andrus Kivirähk „Rehepapp”

Lydia Koidula „Säärane mulk”

Anton Hansen Tammsaare „Kõrboja peremees”

Eduard Vilde „Pisuhänd”

George Orwelli „Loomade farm“

uudisproosa teos omal valikul

vähemalt üks paikkondliku autori proosa- või luuleteos.

Rahvaluule tekstivalik. Eri liiki muistendid ja muinasjutud. Koha- ja ajaloolised muistendid, usundilised muistendid.

Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid. Sõpruseteemalised ja eetilisi hoiakuid kajastavad, aja, tähtpäevade ning kommetega seotud vanasõnad ja kõnekäänud.

Põhjalikumalt käsitletavad autorid: Lydia Koidula, Juhan Liiv, Viivi Luik, Oskar Luts, Lennart Meri, Kristjan Jaak Peterson, Hando Runnel, Anton Hansen Tammsaare ja Marie Underi, Jaan Kross, Karl Ristikivi, August Kivikas.